

Projekt optimalizace dopadu daňových zákonů na účetnictví firmy Sponka

Bc. Sabina Čaníková

Diplomová práce
2012

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav financí a účetnictví
akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Sabina ČANÍKOVÁ**
Osobní číslo: **M10417**
Studijní program: **N 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Finance**

Téma práce: **Projekt optimalizace dopadu daňových zákonů na účetnictví firmy Sponka**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Provedte průzkum literárních pramenů a zpracujte teoretické poznatky týkající se účetnictví a daňové problematiky.

II. Praktická část

- Provedte analýzu hlavních rozdílů mezi účetními a daňovými postupy.
- Vypracujte projekt minimalizace vybraných rozdílů mezi účetními a daňovými postupy ovlivňujícími účetnictví ve firmě Sponka.
- Zhodnoťte závěrečná doporučení vyplývající z projektového řešení.

Závěr

Rozsah diplomové práce: cca 70 stran
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

CARDOVÁ, Zdenka. Daňová evidence a účetnictví individuálního podnikatele. 2. aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. ISBN 978-80-7357-502-1.
KUBÁTOVÁ, Květa. Daňová teorie a politika. 5. aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. ISBN 978-80-7357-574-8.
LANDA, Martin. Základy účetnictví. Ostrava: Key Publishing, 2008. ISBN 978-80-87071-86-1.
MÜLLEROVÁ, Libuše. Účetnictví podnikatelů. 3. aktualiz. vyd. Praha: Oeconomica, 2011. ISBN 978-80-245-1747-6.
STROUHAL, Jiří et al. Účetnictví 2011: velká kniha příkladů. Brno: Computer Press, 2011. ISBN 978-80-251-3389-7.

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Eva Kolářová, Ph.D.
Ústav financí a účetnictví
Datum zadání diplomové práce: 26. března 2012
Termín odevzdání diplomové práce: 2. května 2012

Ve Zlíně dne 26. března 2012

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevydělčně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem diplomovou práci zpracovala samostatně a použité informační zdroje jsem citovala;
- odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 30. 4. 2012

Eva J

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédá k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Cílem mé diplomové práce je optimalizovat dopad daňových zákonů na účetnictví firmy Sponka.

V teoretické části jsou zpracovány základní poznatky týkající se účetnictví a daňové problematiky.

V praktické části je nejprve provedena charakteristika firmy Sponka a analýza hlavních rozdílů mezi účetními a daňovými postupy u vybraných oblastí ve firmě. V projektové části jsou pak navržena řešení pro optimalizaci dopadu daňových zákonů na účetnictví firmy a vliv připravované daňové reformy. Nakonec jsou vysloveny závěry a doporučení pro firmu Sponka.

Klíčová slova: účetnictví, daně, odpisy, opravné položky, sociální pojištění, zdravotní pojištění, mzdy

ABSTRACT

The aim of my graduation thesis is to optimize the impact of tax laws on accounting of the Sponka company.

The theoretical part presents the fundamental knowledge of accounting and tax issues.

In the practical part, I primarily focused on the characteristic of the Sponka company, followed by analysis of the major differences between accounting and tax practices in the selected areas in the company. The project is part of the solution designed to optimize the impact of tax laws on accounting of the company and the influence of the upcoming tax reform. Finally, the conclusions and recommendations for the Sponka company are expressed.

Keywords: accounting, taxes, depreciation, item rectifying, social insurance, health insurance, salaries

*“Na tomto světě není nic jistého
mimo smrt a placení daní.”*

Benjamin Franklin

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí mé diplomové práce Mgr. Evě Kolářové, Ph.D. za odbornou pomoc, cenné rady a připomínky potřebné pro vypracování mé diplomové práce.

Dále bych chtěla poděkovat mým rodičům, Jiřímu Čaníkově a Petře Čaníkové, kteří mi poskytli informace týkající se firmy Sponka potřebné pro zpracování této diplomové práce.

Zvláštní poděkování patří všem, kteří mi poskytli nezbytnou podporu při psaní této práce.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 ÚČETNICTVÍ	12
1.1 PŘEDMĚT ÚČETNICTVÍ	12
1.2 CÍL ÚČETNICTVÍ.....	12
1.3 ÚČETNÍ JEDNOTKA.....	13
1.4 FUNKCE ÚČETNICTVÍ	15
1.5 UŽIVATELE ÚČETNÍCH INFORMACÍ.....	16
1.6 ÚČETNÍ ZÁSADY	18
1.6.1 Všeobecné účetní zásady.....	18
1.6.2 Obecně uznávané účetní zásady	18
1.7 PRÁVNÍ ÚPRAVA ÚČETNICTVÍ	20
1.7.1 Zákon o účetnictví.....	21
1.7.2 Vyhlášky.....	21
1.7.3 České účetní standardy.....	22
1.7.4 Ostatní obecně platné právní předpisy	22
2 DANĚ	23
2.1 FUNKCE DANÍ	23
2.2 ZÁKLADNÍ POJMY V OBLASTI DANÍ	24
2.3 TRÍDĚNÍ DANÍ	25
2.4 DAŇOVÉ ZÁSADY	28
2.5 DAŇOVÁ SOUSTAVA V ČESKÉ REPUBLICE	29
II PRAKTICKÁ ČÁST	32
3 CHARAKTERISTIKA FIRMY SPONKA	33
3.1 HISTORIE FIRMY SPONKA	33
3.2 PRODUKTY FIRMY SPONKA.....	34
3.2.1 Archivační spona MIRON 1.....	35
3.2.2 Archivační spona MIRON 2.....	36
3.2.3 Trubičkový přenašeč	37
4 ANALÝZA HLAVNÍCH ROZDÍLŮ MEZI ÚČETNÍMI A DAŇOVÝMI POSTUPY U VYBRANÝCH OBLASTÍ VE FIRMĚ SPONKA	38
4.1 ODPISY	38
4.1.1 Účetní odpisy.....	38
4.1.2 Daňové odpisy.....	39
4.1.3 Odpisy ve firmě Sponka.....	40
4.1.4 Odložená daň.....	45

4.2	POHLEDÁVKY Z OBCHODNÍCH VZTAHŮ	47
4.2.1	Účetní opravné položky.....	48
4.2.2	Daňové opravné položky.....	48
4.2.3	Opravné položky k pohledávkám za odběrateli ve firmě Sponka.....	48
4.3	NÁKLADY.....	53
4.3.1	Daňově uznatelné náklady.....	53
4.3.2	Daňově neuznatelné náklady.....	54
4.4	SOCIÁLNÍ A ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ U OSVČ	54
4.4.1	Sociální a zdravotní pojištění firmy Sponka v roce 2007	55
4.4.2	Sociální a zdravotní pojištění firmy Sponka v roce 2008	57
4.5	ZÚČTOVÁNÍ SE ZAMĚSTNANCI	58
4.5.1	Zúčtování se zaměstnancem ve firmě Sponka v roce 2007.....	59
4.5.2	Zúčtování se zaměstnancem ve firmě Sponka v roce 2008.....	60
5	PROJEKT OPTIMALIZACE DOPADU DAŇOVÝCH ZÁKONŮ NA ÚČETNICTVÍ FIRMY SPONKA	63
5.1	NÁVRH ŘEŠENÍ V OBLASTI ODPISŮ.....	63
5.1.1	Návrh odpisového plánu pro nový automobil	64
5.2	NÁVRH ŘEŠENÍ V OBLASTI OPRAVNÝCH POLOŽEK	67
5.2.1	Opravná položka k nepromlčené pohledávce splatné po 31. 12. 1994	67
5.2.2	Opravná položka u pohledávek do 30 000 Kč	70
5.3	DAŇOVÁ REFORMA A JEJÍ VLIV NA FIRMU SPONKA	74
5.3.1	Změny pro OSVČ.....	74
5.3.2	Změny pro zúčtování se zaměstnanci.....	76
5.4	SHRUTÍ PROJEKTOVÉ ČÁSTI	80
	ZÁVĚR	82
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	84
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	88
	SEZNAM OBRÁZKŮ	90
	SEZNAM TABULEK.....	91

ÚVOD

V České republice dochází poměrně často ke změně daňových zákonů, které ovlivňují účetní jednotky. Ty musí tyto změny sledovat, aby se jim přizpůsobily a pracovaly tak v souladu s danými zákony.

Daňové zákony také v mnoha oblastech komplikují práci účetním, protože existují různé rozdíly z účetního a daňového hlediska. Tomu se děje například v oblasti odpisů a opravných položek, které si z účetního hlediska upravuje sama účetní jednotka, ale pro daňové účely musí být tyto oblasti upraveny podle daných daňových zákonů. Proto dochází u mnoha účetních jednotek k dvojí práci, kdy v účetnictví je daná oblast zpracována podle vnitřních podnikových směrnic, ale pro daňové účely musí být dále upravena v souladu se zákony. Z tohoto důvodu se účetní jednotky snaží optimalizovat dopad daňových zákonů na jejich účetnictví, aby tyto rozdíly minimalizovaly.

Cílem mé diplomové práce je navrhnout firmě Sponka řešení, která budou optimalizovat dopad daňových zákonů na její účetnictví, tedy minimalizovat rozdíly mezi účetními a daňovými postupy.

Tato práce se skládá ze dvou částí, a to části teoretické a části praktické. V teoretické části pomocí průzkumu literárních pramenů zpracuji teoretické poznatky týkající se účetnictví a daňové problematiky.

V praktické části pak nejprve charakterizuji firmu Sponka a přiblížím její historii a hlavní produkty. Poté provedu analýzu hlavních rozdílů mezi účetními a daňovými postupy u vybraných oblastí, které ovlivňují účetnictví ve firmě Sponka. Na tuto analýzu navážu projektovou částí, ve které navrhnu řešení pro optimalizaci dopadu daňových zákonů na účetnictví firmy. V této části se také budu zabývat vlivem připravované daňové reformy na účetnictví firmy Sponka. Nakonec provedu shrnutí projektové části, kde zhodnotím přínos mých navrhovaných řešení.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ÚČETNICTVÍ

Účetnictví je považováno za jeden z nejstarších oborů podnikové informační soustavy tvořící uzavřený celek, který měří a hodnotí hospodářskou činnost podniku v peněžním vyjádření. (Bartková et al., 2008, s. 5)

Pojem účetnictví může být také chápán jako:

- **pojmenování nauky** (neboli ekonomické vědní disciplíny)
- **prakticky prováděná činnost** (samotné účtování)
- **soubor výsledků prakticky prováděné činnosti** (jedná se o záznamy v účetních knihách a výkazy účetních závěrek) (Janhuba, 2010, s. 5)

Landa definuje pojem účetnictví jako „*proces poznávání, měření, evidence a zprostředkování ekonomických (hodnotových) informací umožňujících rozhodování uživatelů těchto informací.*“ (Landa, 2008, s. 10)

Účetnictví sleduje stav majetku, zdroje krytí majetku a jejich změny v průběhu hospodářské činnosti účetní jednotky pomocí uspořádaného systému peněžně vyjádřených informací. (Bartková et al., 2008, s. 5)

1.1 Předmět účetnictví

Předmět účetnictví je definován v § 2 Zákona o účetnictví jako účtování účetních jednotek o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, o stavu závazků a jiných pasiv a také o nákladech, výnosech a výsledku hospodaření. (Businesscenter.cz, © 1998 – 2012d)

Na majetek je nahlíženo na základě bilančního principu, tedy z hlediska konkrétních majetkových součástí (aktiva) a zároveň z hlediska zdrojů krytí tohoto majetku (pasiva). (Bartková et al., 2008, s. 5)

1.2 Cíl účetnictví

Hlavním cílem účetnictví je podat věrný a poctivý obraz o předmětu účetnictví a finanční situaci účetní jednotky pro všechny uživatele účetnictví.

Zobrazení účetnictví je považováno za věrné, pokud položky účetní závěrky odpovídají skutečnému stavu, který je zobrazen v souladu s účetními metodami uloženými účetní jednotce na základě zákona.

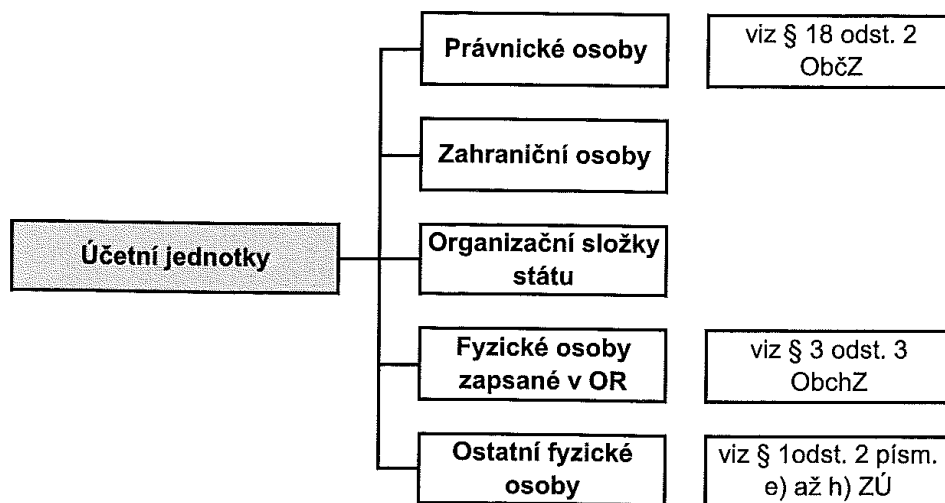
O pocitivém zobrazení účetnictví můžeme hovořit, pokud účetní jednotka používá účetní metody způsobem, který vede k dosažení věrnosti účetnictví. (Paseková a Otrusínová, 2008, s. 15)

1.3 Účetní jednotka

Účetní jednotka je charakterizována jako relativně uzavřený celek, za který se účetnictví vede a za který jsou sestavovány účetní výkazy. (Landa, 2008, s. 13)

Na následujícím obrázku (Obr. 1) je zobrazeno schéma typů účetních jednotek.

Obr. 1 Schéma typů účetních jednotek

Vysvětlivky: ObčZ Občanský zákoník
 ObchZ Obchodní zákoník
 ZÚ Zákon o účetnictví
 OR Obchodní rejstřík (veřejný seznam podnikatelských subjektů vedený příslušným krajským soudem).

Zdroj: (Landa, 2008, s. 14)

Konkrétní určení toho, kdo je považován v daném státě za účetní jednotku najdeme v právní úpravě tohoto státu. Podle Zákona o účetnictví se za účetní jednotky v ČR považují:

- a) právnické osoby, které mají sídlo na území České republiky

- b) zahraniční osoby, pokud na území České republiky podnikají nebo provozují jinou činnost podle zvláštních právních předpisů
- c) organizační složky státu podle zvláštního právního předpisu
- d) fyzické osoby, které jsou jako podnikatelé zapsány v obchodním rejstříku
- e) ostatní fyzické osoby, které jsou podnikateli, pokud jejich obrat podle zákona o dani z přidané hodnoty, včetně plnění osvobozených od této daně, jež nejsou součástí obratu, v rámci jejich podnikatelské činnosti přesáhl za bezprostředně předcházející kalendářní rok částku 25 000 000 Kč, a to od prvního kalendářního roku
- f) ostatní fyzické osoby, které vedou účetnictví na základě svého rozhodnutí
- g) ostatní fyzické osoby, které jsou podnikateli a jsou účastníky sdružení bez právní subjektivity podle zvláštního právního předpisu, pokud alespoň jeden z účastníků tohoto sdružení je osobou uvedenou v písmenech a) až f) nebo h)
- h) ostatní fyzické osoby, kterým povinnost vedení účetnictví ukládá zvláštní právní předpis (Businesscenter.cz, © 1998 – 2012d)

Povinnost vést účetnictví mají účetní jednotky (fyzické osoby):

- které se staly účetní jednotkou, od prvního dne účetního období, které následuje po kalendářním roce, kdy se tak stalo až do posledního dne účetního období, kdy touto účetní jednotkou přestaly být
- ode dne zápisu do obchodního rejstříku až do dne, kdy je účetní jednotka z tohoto rejstříku vymazána
- které se staly účastníky sdružení, nebo když se některý z účastníků sdružení stal účetní jednotkou, od prvního dne účetního období, které následuje po období, kdy se tak stalo až do posledního dne účetního období, kdy účastníky sdružení přestaly být (Müllerová, 2005, s. 9)

Účetní jednotky, které jsou obchodními společnostmi, mají povinnost vést účetnictví ode dne svého vzniku (zápis do obchodního rejstříku) až do dne svého zániku (výmaz z obchodního rejstříku). (Müllerová, 2005, s. 9)

1.4 Funkce účetnictví

Mezi hlavní funkce účetnictví patří následující funkce:

➤ **informační**

Informační funkce je považována za nejvýznamnější funkci účetnictví. Podstata této funkce spočívá v tom, že účetnictví poskytuje informace o finanční situaci podniku, informace pro rozhodování a pro prognózování finanční situace jak interním, tak externím uživatelům.

➤ **registrační (evidenční)**

Registrační funkce znamená, že účetnictví vede soustavné zápisy o podnikových jevech, neboli o pohybu a stavu majetku a dluhů.

➤ **důkazní**

Informace z účetnictví slouží pro uznání a ochranu práv věřitele před dlužníkem a naopak a jako důkazní prostředek při vedení sporů. V prvních obdobích, kdy byla tato funkce plněna, účetnictví sloužilo výhradně k obhajobě žalovaného.

➤ **daňová**

Jelikož účetnictví jako jediné zachycuje všechny transakce, které vedou k vyjádření výdělku dané účetní jednotky, nemůže ho nahradit žádný jiný systém, který by stejně jako účetnictví dával podklady pro vyměření daňových povinností.

➤ **řídící**

Podstatou řídicí funkce účetnictví je poskytování podkladů pro rozbor hospodaření a také pro zjišťování vlivů, které působí na výsledek hospodaření pro řídicí pracovníky.

➤ **rozhodovací**

Tato funkce znamená, že účetnictví poskytuje informace, které jsou relevantní pro podnikové a vnitropodnikové rozhodovací procesy.

➤ **kontrolní**

Účetnictví také plní kontrolní funkci. Pomocí účetních záznamů lze kontrolovat stav majetku, jeho ochranu a také přezkoušet správnost jednotlivých zaznamena-

ných údajů o účetních operacích. (Janhuba, 2010, s. 9-10; Landa, 2008, s. 11-12; Paseková a Otrusinová, 2008, s. 16)

1.5 Uživatelé účetních informací

Uživatelé účetnictví se dělí do několika skupin podle toho, jaké informace chtějí získat. Základní rozdělení uživatelů je na interní a externí uživatele.

Mezi interní uživatele se řadí:

➤ **vlastníci**

Vlastníky zajímají především informace o zhodnocení jejich vloženého majetku do podniku a také o možnostech dalšího rozvoje podniku.

➤ **profesionální manažeři**

Manažeři využívají účetní informace pro finanční řízení podniku (rozhodují pomocí nich například o optimální majetkové a kapitálové struktuře, o dividendové politice, o ocenění podniku atd.). Na základě účetních informací dochází také k posouzení hospodaření podniku, za jehož správný chod právě manažeři odpovídají. Účetní informace jsou také základem pro strategická rozhodnutí.

➤ **akcionáři**

Pokud je podnik akciovou společností, mezi interní uživatele účetních informací se řadí také akcionáři. Ti se na základě informací o návratnosti investovaného kapitálu a jeho zhodnocení rozhodují, zda si své podíly mají nechat, prodat je nebo nakoupit nové. Zajímají se také o úroveň hospodaření, od které se vyvíjí výše vyplácených dividend.

➤ **zaměstnanci**

Zaměstnance zajímá především jistota jejich zaměstnání a také současná a budoucí mzdová a sociální situace v podniku. (Landa, 2008, s. 17; Paseková a Otrusinová, 2008, s. 17; Strouhal et al., 2011, s. 15)

Mezi externí uživatele patří:

➤ **finanční věřitelé (především banky)**

Účetní informace využívají banky při rozhodování o poskytnutí nebo zamítnutí úvěru pro podnik. Zajímají se především o schopnost podniku splácet v budoucnu úvěr i s úroky a také o to, zda je podnik schopen poskytnout dostatečnou záruku. U podniku, kterému již byl úvěr poskytnut a který tento úvěr nesplácí, se banka zajímá o jeho ocenění.

➤ **dodavatelé**

Podobně jako banky se dodavatelé zajímají o informace, které se týkají likvidity a solventnosti podniku. Dále také sledují, zda existují předpoklady pro pokračování obchodního styku.

➤ **odběratelé (zákazníci)**

Odběratelé se zajímají především o informace ohledně spolehlivosti podniku jako stálého dodavatele zboží, výrobků a služeb.

➤ **vláda**

Vláda využívá účetní informace pro sestavení národních účtů a také pro výpočet ukazatelů státní statistiky. Informace o finanční situaci a dosaženém zisku slouží vládě k hodnocení hospodářské politiky státu.

➤ **daňové orgány**

Daňové orgány využívají především informace o dosaženém výsledku hospodaření, který slouží pro výpočet daně z příjmů.

➤ **instituce zdravotního a sociálního pojištění**

Pro tuto skupinu uživatelů je důležitá znalost výše hrubých mezd, ze kterých se počítají odvody jak pro zdravotní, tak pro sociální pojištění.

➤ **investoři**

Potenciální investoři sledují celkové finanční hospodaření podniku, na jehož základě se rozhodují, zda mají do podniku vložit své prostředky.

➤ **veřejnost**

Jelikož je podnik zdrojem pracovních příležitostí a má vliv na rozvoj místní ekonomiky, zajímá se o informace o jeho prosperitě a budoucích záměrech také veřej-

nost. (Landa, 2008, s. 17; Paseková a Otrusínová, 2008, s. 17; Strouhal et al., 2011, s. 15-16)

Kromě výše uvedených se mezi uživatele účetních informací řadí také specifické skupiny uživatelů. Mezi specifické uživatele můžeme například zařadit ekologické organizace, které sledují informace o vlivu podniku na životní prostředí, dále daňové poradce, účetní znalce a odhadce, finanční analytiku, burzovní makléře, univerzity apod. (Strouhal et al., 2011, s. 16)

1.6 Účetní zásady

Účetnictví se řídí všeobecnými účetními zásadami a také obecně uznávanými účetními zásadami.

1.6.1 Všeobecné účetní zásady

Všeobecné účetní zásady zahrnují pravidla a principy, kterými se účetní jednotky řídí při vedení účetnictví a sestavování účetní závěrky. Tyto zásady jsou součástí zákona o účetnictví a také mezinárodních účetních standardů a jsou základem účetních systémů v jednotlivých státech. Jelikož jsou některé zásady ve vzájemném rozporu, nelze tyto zásady uplatnit zároveň. (Paseková a Otrusínová, 2008, s. 29)

1.6.2 Obecně uznávané účetní zásady

Mezi obecně uznávané účetní zásady patří pravidla, která jsou dodržována účetními jednotkami při vedení účetnictví a sestavování a předkládání účetních výkazů. Nejsou stanoveny samostatným právním předpisem, ale ty nejdůležitější můžeme najít v zákoně o účetnictví. (Paseková a Otrusínová, 2008, s. 29-30)

Obecně uznávané účetní zásady jsou následující:

➤ **zásada věrného a poctivého obrazu poskytovaného v účetní závěrce**

Tato zásada souvisí s cílem účetnictví, který již byl zmíněn výše (kapitola 1.2).

➤ **zásada vymezení účetní jednotky**

Týká se vymezení účetní jednotky, za kterou se vede účetnictví a sestavuje se účetní závěrka. V praxi se jedná o uvedení názvu účetní jednotky na účetních dokladech a výkazech.

➤ **zásada nepřetržitého pokračování v činnosti účetní jednotky**

U účetních informací předpokládáme, že účetní jednotka bude nadále pokračovat ve své činnosti a nemá v úmyslu nebo není nucena činnost omezit nebo ukončit.

➤ **zásada nezávislosti účetních období (akruální princip)**

Náklady a výnosy musí být účtovány v období, s kterým časově a věcně souvisí a ne až v okamžiku pohybu peněžních prostředků.

➤ **zásada periodicity zjišťování výsledku hospodaření a finanční situace**

Předpokládá se, že účetní jednotka zjišťuje výsledek hospodaření a finanční výkonnost v pravidelných intervalech, tzv. účetních obdobích.

➤ **zásada vymezení okamžiku realizace**

Tato zásada spočívá ve vymezení okamžiku, kdy se účtuje o nákladech, výnosech a na rozvahové účty. Například o faktuře se účtuje v den jejího přijetí nebo vystavení.

➤ **zásada bilanční kontinuity (návaznosti)**

Tato zásada se týká návaznosti počátečních stavů na konečné zůstatky rozvahových účtů mezi jednotlivými účetními obdobími.

➤ **zásada stálosti používaných metod (konzistentnosti)**

Účetní jednotka má používat stejné způsoby účtování a oceňování jak ve sledovaném účetním období, tak mezi jednotlivými obdobími z důvodu srovnatelnosti účetních informací.

➤ **zásada oceňování v historických cenách**

Na základě této zásady by měl být majetek v účetnictví uveden ve skutečné pořizovací ceně.

➤ **zásada opatrnosti (konzervativnosti)**

Podle této zásady by měly být v účetnictví vykázány skutečně dosažené zisky účetní jednotky. Taktéž by měly být vykázány realizované i očekávané ztráty.

➤ **zásada zákazu vzájemného zúčtování (kompenzace) – brutto princip**

Tato zásada zakazuje vyrovnávání mezi účty pohledávek, závazků, nákladů a výnosů. Výjimky, u kterých tento zákaz neplatí, jsou uvedeny v Českých účetních standardech.

➤ **zásada významnosti (věcná – materiální zásada)**

Účetnictví by mělo obsahovat informace, které jsou pro uživatele významné. Za významné jsou považovány informace, jejichž zkrácení nebo neuvedení by ovlivnilo ekonomické rozhodování uživatelů.

➤ **přednost obsahu před formou**

Důležitější než forma je obsah účetních informací.

➤ **zásada měření pomocí peněžní jednotky**

Do předmětu účetnictví mohou být zařazeny jen takové činnosti, které lze vyjádřit v penězích. (Paseková a Otrusínová, 2008, s. 30-33; Strouhal et al., 2011, s. 18-20)

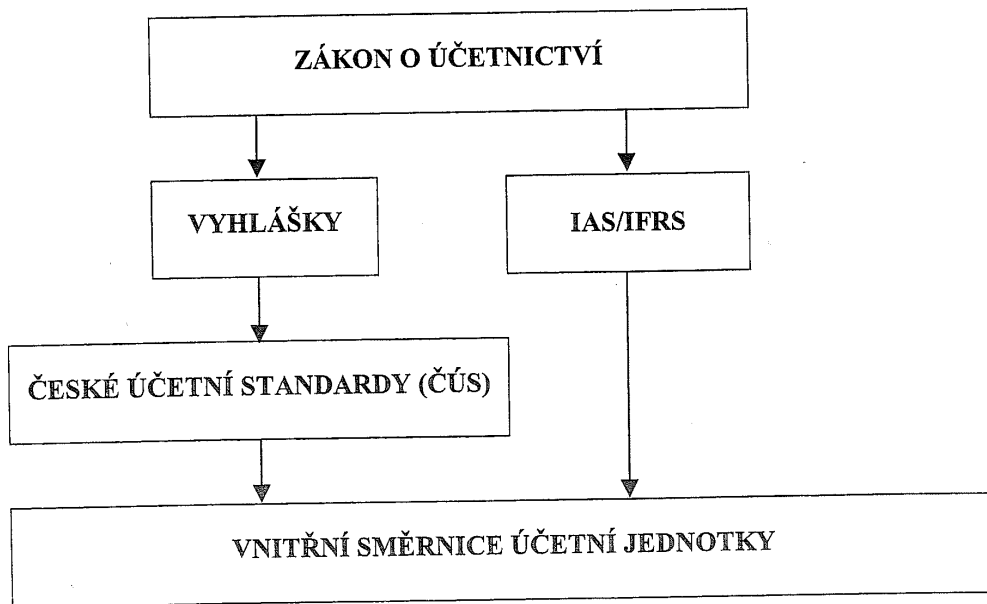
1.7 Právní úprava účetnictví

Mezi právní předpisy, které upravují účetnictví, patří:

- zákon o účetnictví
- prováděcí vyhlášky k zákonu o účetnictví
- české účetní standardy
- ostatní obecně platné právní předpisy (daňové, obchodně-právní, o sociálním a zdravotním pojištění atd.) (Landa, 2008, s. 22)

Hierarchie účetní regulace je znázorněna na následujícím obrázku (Obr. 2).

Obr. 2 Hierarchie účetní regulace

Zdroj: (Müllerová, 2005, s. 6)

1.7.1 Zákon o účetnictví

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví je základním účetním předpisem. Tento zákon stanovuje metodické a také některé obsahové náležitosti účetnictví v souladu s jeho cíli a úkoly. (Landa, 2008, s. 22)

V tomto zákoně je uveden právní rámec pro rozsah a způsob vedení účetnictví, pro regulaci účetní závěrky a také pro průkaznost účetnictví. Zákon o účetnictví je jednotný pro všechny typy účetních jednotek a jeho předkladatelem je Ministerstvo financí České republiky. (Paseková a Otrusinová, 2008, s. 21)

1.7.2 Vyhlášky

Prováděcí vyhlášky k zákonu o účetnictví vydává Ministerstvo financí České republiky pro jednotlivé typy účetních jednotek. Mezi hlavní prováděcí vyhlášky patří vyhláška č. 500/2002, Sb. pro účetní jednotky, které jsou podnikateli a účtují v soustavě podvojného účetnictví. Další vyhlášky byly vydány například pro banky, pojišťovny atd. Tyto vyhlášky definují obsah, strukturu, způsob sestavení účetní závěrky a také obsahují vybrané účetní metody. (Landa, 2008, s. 23; Paseková a Otrusinová, 2008, s. 21-22)

1.7.3 České účetní standardy

České účetní standardy jsou metodickým doporučením, ale nejsou právním předpisem. Jejich obsahem je rozvedení účetních metod a postupů účtování. Tyto standardy vydává Ministerstvo financí České republiky a jejich použití je považováno za plnění ustanovení o účetních metodách, které je dáno zákonem o účetnictví. (Paseková a Otrusínová, 2008, s. 22)

1.7.4 Ostatní obecně platné právní předpisy

V ostatních právních předpisech je upravena obsahová stránka účetních operací, tedy to, za jakých podmínek k těmto operacím dochází, jakým způsobem zjistíme výši této operace, a dále jsou zde uvedena pravidla vedení určité účetní agendy. Většina předpisů, které patří do této skupiny, upravuje mzdové a daňové účetnictví. (Landa, 2008, s. 24)

2 DANĚ

Daň může být definována jako „povinná, nenávratná, zákonem určená platba do veřejného rozpočtu. Je to platba neúčelová a neekvivalentní.“ (Kubátová, 2010, s. 16)

Neúčelovost znamená, že daň není určena pro financování konkrétního projektu, ale přechází do celkových příjmů veřejného rozpočtu. Neekvivalentnost spočívá v tom, že poplatník nemá nárok získat protihodnotu ve stejné výši, jako byla jeho platba. (Kubátová, 2010, s. 16)

Úlohou daní je tedy zajistit příjmy do veřejných rozpočtů, které každý stát potřebuje ke svému fungování. (Široký, 2008, s. 1)

Finanční prostředky prostřednictvím daní přechází od soukromého k veřejnému sektoru. K tomu dochází pravidelně (například v případě důchodových daní) nebo jednorázově v případech, kdy dojde k naplnění určitých skutečností (například u daně darovací). (Široký, 2008, s. 9)

Mezi daně lze z ekonomického hlediska zařadit také cla, jelikož clo je platba neúčelová, která se platí při přechodu zboží a služeb přes hranice státu. Cla se využívají k omezení dovozu některého zboží a služeb nebo ke zvýhodnění cen domácí produkce, proto je jejich účel považován za ochranný. (Kubátová, 2010, s. 16)

2.1 Funkce daní

V ekonomice by daně měly plnit tři funkce:

➤ **funkce alokační**

Funkce alokační má na starost umístování vládních výdajů a jejich rozdělení mezi soukromou a veřejnou spotřebu. Pomocí této funkce jsou finanční prostředky odebírány z oblastí, kde je jich mnoho a vkládány do oblastí, kde jich je naopak málo. Tato funkce je uplatňována v případech, kdy je trh v alokaci zdrojů neefektivní (například nedokonalá konkurence, existence veřejných statků, externalit a statků pod ochranou).

➤ **funkce redistribuční**

Úlohou redistribuční funkce je přesunutí části důchodů a bohatství od bohatších jedinců k jedincům chudším. Důležitost této funkce vyplývá z názoru, že rozdělení důchodů a bohatství, které vzniká fungováním trhu, není spravedlivé.

➤ **funkce stabilizační**

Stabilizační funkce má za úkol zmírnit dopady cyklických výkyvů v ekonomice, aby byla zajištěna cenová stabilita a také dostatečná zaměstnanost. Odpůrci tohoto postupu zastávají názor, že nestabilita je vyvolána právě snahou po stabilizaci. Mezi tyto odpůrce zasahování státu do ekonomiky patří neoklasické teorie, které odmítají, aby daně byly využívány k makroekonomické regulaci. Keynesovská teorie je naopak příznivcem zásahů státu do ekonomiky a to pomocí změn daní a vládních výdajů. (Kubátová, 2010, s. 19; Široký, 2008, s. 12-13)

V literatuře je často označována jakou nejdůležitější funkce daní funkce fiskální. Tato funkce je historicky nejstarší a je obsažena jak ve funkci alokační, tak ve funkci redistribuční a stabilizační. Podstatou této funkce je získávání finančních prostředků do veřejných rozpočtů, kterými jsou následně financovány veřejné výdaje. (Kubátová, 2010, s. 19)

2.2 Základní pojmy v oblasti daní

Objekt daně je charakterizován jako veličina, za kterou je daň vybírána. Obecně se dělí na následující čtyři skupiny: hlava, důchod, majetek a spotřeba.

Přesněji je veličina, za kterou je daň vybírána označena jako předmět daně, který je jasně stanoven v příslušném zákoně.

Dalším důležitým pojmem jsou daňové subjekty, neboli osoby, které daň platí nebo odvádí. Subjekty daně se dále dělí na *poplatníka daně*, který odvádí daň ze svých příjmů nebo ze svého majetku, a na *plátce daně*, který daň vybranou nebo sraženou od poplatníků odvádí správci daně.

Základ daně je definován jako veličina, ze které je daň vybírána prostřednictvím sazby daně a která je stanovena příslušným zákonem. Základ daně může být vyjádřen jak v peněžních jednotkách, tak v jednotkách fyzických (například m², l atd.).

Prostřednictvím sazby daně je ze základu daně vypočítána konečná daň, kterou musí subjekt daně odvést správci daně. Sazby daně jsou taktéž stanoveny příslušnými zákony. Daňové sazby se dělí na:

➤ **procentní**

Základ daně u tohoto typu sazby musí být vyjádřen v peněžních jednotkách. Další dělení procentní sazby je na *lineární*, kdy sazba je stejná pro jakoukoliv výši základu daně a *progresivní*, kdy sazba je zvyšována s růstem daňového základu.

➤ **pevné**

Pevné sazby jsou stanoveny v Kč na objemovou jednotku daňového základu a využívají se například u spotřebních daní.

➤ **smíšené**

Smíšené sazby základ daně zdaňují jak sazbou procentní, tak sazbou pevnou. Příkladem může být daň z tabákových výrobků.

➤ **jednotné**

Jednotná sazba je využívána ve stejné výši pro všechny druhy předmětu daně.

➤ **diferencované**

Diferencované sazby se naopak liší u jednotlivých druhů předmětu daně. Příkladem mohou být sazby daně z přidané hodnoty. (Sagit, 2004a)

2.3 Třídění daní

Daně můžeme třídit podle různých hledisek, která jsou uvedena dále v textu.

Třídění daní podle dopadu:

➤ **daně přímé**

Tyto daně, mezi které patří například daně z důchodů a daně majetkové, jsou placeny přímo poplatníkem z jeho důchodu a poplatník je nemůže přenést na někoho jiného.

➤ **daně nepřímé**

Tyto daně jsou na rozdíl od daní přímých přeneseny na jiný subjekt v podobě zvýšení ceny, tedy nejsou placeny z důchodu subjektu, který tyto daně odvádí. U nepřímých daní se kromě poplatníka (ten, co fakticky daň platí) setkáváme s pojmem plátce (ten, který daň odevzdává finančnímu úřadu). Mezi nepřímé daně patří daně ze spotřeby, z přidané hodnoty a cla. (Kubátová, 2010, s. 20)

Třídění daní podle objektu zdanění:

➤ **daně důchodové**

Důchodové daně jsou placeny z důchodů fyzických a právnických osob. Pojem důchod v této souvislosti znamená příjem. Mezi tyto daně patří daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmů právnických osob.

➤ **daně ze spotřeby**

Tyto daně, které zatěžují spotřebu, patří mezi nepřímé a jsou ukládány na prodeje výrobků a služeb prostřednictvím zvýšení jejich ceny. Spotřební daně se dále dělí na *všeobecné*, které se vybírají, až na výjimky, ze všech prodejů výrobků a služeb (například daň z přidané hodnoty) a *selektivní*, které jsou uloženy na určité výrobky (například daň z piva, vína, lihu apod.)

➤ **daně majetkové**

Předmětem těchto daní je movitý a nemovitý majetek. Mezi majetkové daně patří daň z nemovitostí a dále daň dědická, darovací a z převodu nemovitostí.

➤ **daň z hlavy**

Daň z hlavy je v současné době využívána jen výjimečně. Poplatníkem této daně, která je pro všechny ve stejné výši, je každý člověk, bez ohledu na výši jeho příjmu a na jeho majetkové poměry.

➤ **daně výnosové**

Výnosové daně jsou vybírány z určitého typu výnosů (například výnos ze zemědělské usedlosti, ze živnosti apod.) a jejich základem je ve většině případů upravený účetní zisk. Tyto daně se postupně vyvinuly v daně důchodové (v ČR například daň z příjmů právnických osob). Jsou známy také specifické výnosové daně (například živnostenská daň), které jsou využívány v řadě zemí. (Sagit, 2004b)

Třídění daní podle veličiny, z níž se platí:

➤ **kapitálové daně**

Objektem kapitálových daní je stavová veličina, která je zjištěna k určitému datu a vyjadřuje množství k určitému okamžiku. Mezi tyto daně patří daň z nemovitostí, daň darovací a dědická.

➤ **běžné daně**

U běžných daní je objektem naopak toková veličina, která je zjišťována za zdaňovací období. Mezi běžné daně patří daň z příjmů fyzických a právnických osob, daň z přidané hodnoty a daně spotřební. (Sagit, 2004b)

Třídění daní podle adresnosti:

➤ **daně osobní**

Daně osobní se vyměřují konkrétnímu poplatníkovi a berou v úvahu jeho platební schopnost. Mezi tyto daně patří daň z příjmů fyzických osob.

➤ **daně in rem (na věc)**

Daně in rem na rozdíl od osobních daní neberou v úvahu platební schopnost poplatníka. Mezi tyto daně se řadí například daň z přidané hodnoty, spotřební daně, daň z nemovitostí apod. (Kubátová, 2010, s. 22)

Třídění daní podle druhu sazby:

➤ **daně stanovené bez vztahu ke zdaňovanému základu**

Mezi daně stanovené bez vztahu ke zdaňovanému základu patří daně z hlavy a daně paušální. Na rozdíl od daně z hlavy, nemusejí být paušální daně uloženy všem poplatníkům ve stejné výši, ale podle jejich platební schopnosti.

➤ **daně specifické**

Specifické daně bývají také označovány jako jednotkové, protože jsou stanoveny na základě množství jednotek daňového základu nebo podle množství jednotek užitečné vlastnosti v tomto základu. Mezi tyto daně patří například daně spotřební.

➤ **daně ad valorem (k hodnotě)**

Výše těchto daní je určována na základě ceny základu daně. Mezi tyto daně proto patří daň z přidané hodnoty, daň důchodová a výnosová. (Kubátová, 2010, s. 22-23)

Třídění daní podle daňového určení, tedy podle rozpočtu, do kterého plynou:

➤ **státní daně**

Tyto daně se ve federálních státech označují jako daně federální.

➤ **municipální daně**

➤ **daně vyšších územněsprávních celků**

Tyto daně jsou vybírány ve federálních státech. Patří sem například daně jednotlivých států federace ve Spojených státech amerických.

➤ **svěřené daně**

Tyto daně jsou odváděny do vládních rozpočtů na nižších úrovních a jsou platné po celém státu. (Kubátová, 2010, s. 23)

Třídění daní podle OECD, které slouží především pro účely statistického zpracování (uvedeny jsou pouze hlavní skupiny):

➤ **1000 Daně z důchodů, zisků a kapitálových výnosů**

➤ **2000 Příspěvky na sociální zabezpečení**

➤ **3000 Daně z mezd a pracovních sil**

➤ **4000 Daně majetkové**

➤ **5000 Daně ze zboží a služeb**

➤ **6000 Ostatní daně (Sagit, 2004b)**

2.4 Daňové zásady

V současné době jsou požadavky na daně následující:

➤ **efektivnost**

Tento požadavek spočívá v tom, že daně by neměly způsobit distorze v užitku a cenách z různých činností, protože to poplatníky vede k nahrazení zboží nebo činností, které jsou zdaněné za jiné, které zdaněné nejsou. V tomto požadavku je také za-

hrnuta otázka nákladů administrativního charakteru, které by neměly být vyšší než je nutné.

➤ **pozitivní vlivy na ekonomické chování subjektů, respektive omezení negativních vlivů (daňové stimuly)**

Tato zásada znamená, že nabídka nemá být potlačována, pokud nechceme, aby docházelo k omezení růstu. Daně tedy nemají vést k tomu, aby bylo omezováno pracovní úsilí lidí, nemají také omezovat jejich ochotu spořit a přijímat podnikatelská rizika.

➤ **spravedlnost**

Daně mají zajistit, aby důchody byly rozděleny rovnoměrněji, než jak jsou rozdělovány trhem, což souvisí s redistribuční funkcí daní. Aby byla tato zásada splněna, je třeba zvolit vhodnou daňovou základnu a vybrat vhodné kritérium (například prospěch nebo platební schopnost).

➤ **správné působení na makroekonomické agregáty**

Některé daně mohou v ekonomice působit jako vestavěné stabilizátory.

➤ **právní perfektnost a politická průhlednost**

Tyto požadavky jsou zdůrazňovány tím více, čím více preferujeme svobodu jednotlivce. Dodržování těchto požadavků pozitivně ovlivňuje plnění požadavků ostatních. (Kubátová, 2010, s. 42-43)

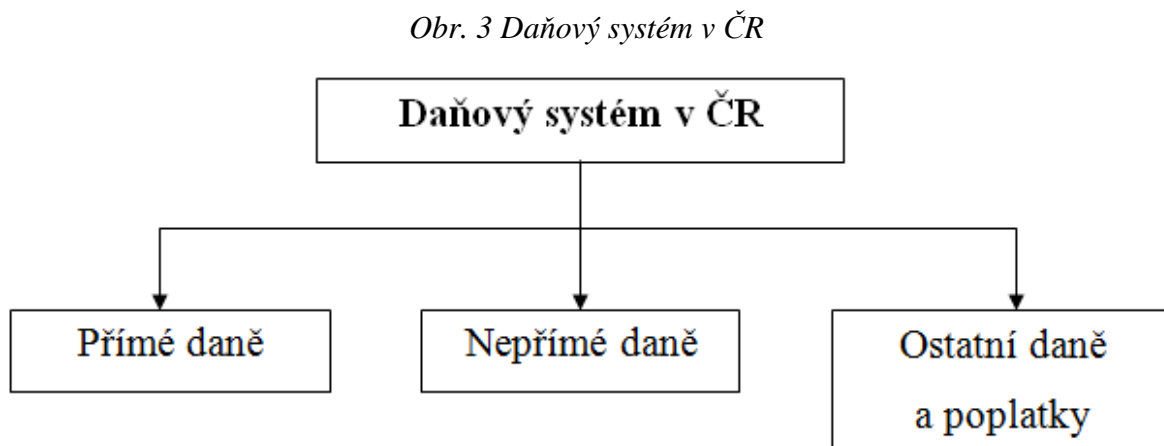
2.5 Daňová soustava v České republice

Vznik české daňové soustavy byl spojen s přechodem ekonomiky na tržně orientované hospodářství a byl datován k 1. 1. 1993. Hlavní změny v této nové soustavě byly především následujících v oblastech:

- v daňové soustavě
- v sazbách daně
- v oblasti plátců a poplatníků
- ve vymezení základny zdanění
- v okruhu osvobození od daně

- v nezdanitelných částech
- ve slevách na dani

Ve zjednodušené podobě je daňový systém České republiky znázorněn na následujícím obrázku (Obr. 3).

Zdroj: (Müllerová, 2010, s. 18)

Další dělení daní v České republice je následující:

1. přímé daně
 - a) daně z příjmů (ze zisku)
 - fyzických osob
 - právnických osob
 - b) majetkové daně
 - z nemovitostí
 - z pozemků
 - ze staveb
 - silniční
 - převodové
 - dědická
 - darovací
 - převod nemovitostí

2. nepřímé daně

a) ze spotřeby

- univerzální (DPH)
- spotřební daně
 - z minerálních olejů
 - z lihu
 - z piva
 - z vína a meziproduktů
 - z tabákových výrobků

b) cla

c) energetické daně

- ze zemního plynu
- z pevných paliv
- z elektřin

3. ostatní daně a poplatky

a) pojistné sociálního pojištění

- sociální zabezpečení a státní politika nezaměstnanosti
- veřejné zdravotní pojištění

b) místní poplatky (Müllerová, 2010, s. 18-19)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 CHARAKTERISTIKA FIRMY SPONKA

Název:	Jiří Čaník - Sponka
Sídlo:	Halenkov 765, 756 03 Halenkov
IČO:	62316214
DIČ:	CZ6501242055
Předmět podnikání:	Zprostředkovatelské služby v oblasti obchodně propagační

Firma Sponka je tradiční českou firmou, která se zabývá výrobou a distribucí archivačních spon MIRON. Archivační spony jsou používány k archivaci dokumentů nebo pro kancelářské účely jak ve firmách, tak i na úřadech. V archivaci tyto spony nahradily šanony nebo svazování dokumentů provázkem. Archivační spony MIRON dosahují té nejvyšší kvality, jelikož je pro jejich výrobu využíván speciální materiál, který se nezlomí ani při mnohonásobném ohýbání, a proto firma poskytuje záruku proti jejich prasknutí. Díky tomu patří v České republice firma Sponka ke špičce v tomto zaměření.

V začátcích působení firmy Sponka na českém trhu bylo přijato několik desítek obchodních zástupců v rámci celé České republiky, kteří měli za úkol propagovat a nabízet archivační spony ve firmách a na úřadech. K propagaci také docházelo a stále dochází na různých výstavách, veletrzích, na setkání archivářů a v tisku.

Obr. 4 Logo firmy Sponka

Zdroj: (Sponka, 2004a)

3.1 Historie firmy Sponka

Firma Sponka byla založena v roce 2002 a krátce po jejím vstupu na český trh se stala oblíbeným dodavatelem archivačních spon pro mnoho úřadů a firem v rámci celé České republiky. Hlavním produktem, který v té době firma nabízela, byla archivační spona

MIRON 1 s vrchním zavíráním. Jelikož archivační spony nebyly do té doby v České republice moc známy, způsobilo jejich uvedení na trh nadšení mezi novými uživateli pro jejich praktické využití jak v kanceláři, tak v oblasti archivace.

V roce 2005 došlo k rozšíření působnosti firmy a byla založena dceřiná společnost Sponka SK s.r.o. v Púchově na Slovensku. Díky tomu se archivační spony dostaly také na slovenský trh, kde nastala podobná situace jako při uvedení firmy na trh český, tedy neznalost těchto produktů. Museli být proto přijati obchodní zástupci, kteří po celém Slovensku seznamovali firmy a úřady s využitím archivačních spon.

V roce 2005 došlo také k inovaci archivační spony MIRON 1, protože někteří zákazníci měli problémy s jejím zavíráním a na trh byl uveden nový druh spony s názvem archivační spona MIRON 2. Hlavní rozdíl mezi archivační sponou MIRON 1 a MIRON 2 je v zavírání. Spona MIRON 2 má totiž boční zavírání, které je snadnější pro manipulaci. Proto většina odběratelů firmy Sponka okamžitě přešla k nákupu tohoto nového druhu archivační spony, se kterým jsou více spokojeni.

V roce 2006 započala spolupráce s firmou HIT OFFICE s.r.o., která dodává archivační spony MIRON do mnoha různých firem a stala se tak jedním z nejvýznamnějších odběratelů firmy Sponka. Firma HIT OFFICE s.r.o. se mimo jiné zabývá výrobou archivačních krabic, které slouží pro uchování dokumentů sepnutých archivační sponou.

Od roku 2009 funguje na webových stránkách firmy Sponka nový e-shop, kde jsou nabízeny jak archivační spony, tak další kancelářské potřeby. Tento sortiment je ale pouze doplňkový a archivační spony nadále zůstávají hlavním produktem firmy.

3.2 Produkty firmy Sponka

Hlavními produkty firmy Sponka jsou archivační spony MIRON 1 a MIRON 2 a trubičkový přenašeč.

Do doplňkového sortimentu, který firma prodává, patří následující kancelářské potřeby: plastové a zavírací sponky, klipy, magnety, stojany, svorky a lišty.

3.2.1 Archivační spona MIRON 1

Tato archivační spona se vyznačuje vrchním zavíráním a používá se pro jednoduché a rychlé sepnutí děrovaných dokladů, ceníků, letáků a jiných písemností. Archivační spona dokáže sepnout až 600 listů.

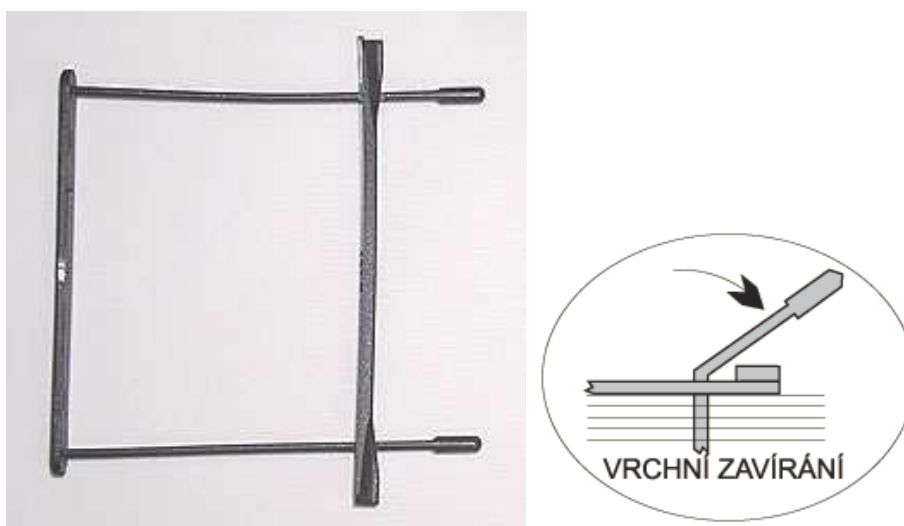
V oblasti archivace se archivační spony využívají místo šanonů, protože dokumenty, které jsou sepnuté touto sponou, zaberou méně místa a dají se uložit do speciálních archivačních krabic, které jsou lépe skladovatelné než šanony. Oproti šanonům mají archivační spony také cenovou výhodu, neboť jejich pořizovací cena je nižší.

Dále se také archivační spony mohou uplatnit v papírových a plastových složkách nebo rychlovazačích, kde nahrazují dodávané plíšky, které často poškozují dokumenty v nich sepnuté.

Archivační spony MIRON jsou vyráběny ze speciálního materiálu, který nepraskne ani při mnohonásobném použití a proto firma Sponka poskytuje záruku proti prasknutí na každou archivační sponu. Složení tohoto materiálu vzešlo ze stovky nalisovaných zkušebních spon.

Archivační spony MIRON 1 jsou dodávány v krabicích po 100 kusech a do maloobchodů a velkoobchodů také v menších krabičkách po 50-ti kusech nebo v sáčcích po 20-ti kusech.

Obr. 5 Archivační spona MIRON 1

Zdroj: (Sponka, 2004c)

3.2.2 Archivační spona MIRON 2

Archivační spona MIRON 2 má na rozdíl od spony MIRON 1 boční zavírání, které je jednodušší pro manipulaci a díky tomu je tento typ spon mezi odběrateli více oblíbený a tudíž má vyšší odbyt.

Jak využití, tak použitý materiál na tyto archivační spony je totožný jako u archivační spony MIRON 1.

Taktéž balení archivační spon MIRON 2 je stejné jako u spon MIRON 1. Konečným zákazníkům jsou spony dodávány v krabicích po 100 kusech. Do maloobchodů a velkoobchodů pak v krabičkách po 50-ti kusech nebo sáčcích po 20-ti kusech.

Jelikož u zákazníků, kteří využívali archivační spony MIRON 1 docházelo ve většině případů k problémům s jejich zavíráním, archivační spona MIRON 2 jimi byla vřele přijata a v současné době preferují tento typ.

Obr. 6 Archivační spona MIRON 2

Zdroj: (Sponka, 2005)

3.2.3 Trubičkový přenašeč

Důležitou pomůckou při práci s archivačními sponami je trubičkový přenašeč, který slouží k rychlému a jednoduchému přenesení listů z pořadače do spony nebo také při manipulaci se sepnutými papíry.

Firma Sponka nabízí dva typy těchto přenašečů, a to přenašeč celoplastový nebo nerezový, jehož trubičky jsou z nerezů a držák je vyroben z plastu.

V balení archivačních spon po 50-ti kusech (jak pro archivační spony MIRON 1, tak pro spony MIRON 2) je zdarma dodáván plastový přenašeč. Nerezový přenašeč lze zakoupit samostatně.

Obr. 7 Trubičkový přenašeč

Zdroj: (Sponka, 2004b)

4 ANALÝZA HLAVNÍCH ROZDÍLŮ MEZI ÚČETNÍMI A DAŇOVÝMI POSTUPY U VYBRANÝCH OBLASTÍ VE FIRMĚ SPONKA

V této kapitole zanalyzuji rozdíly mezi účetními a daňovými postupy u vybraných oblastí a uvedu postupy, které jsou využívány ve firmě Sponka.

4.1 Odpisy

Odpisování je nástroj, díky kterému lze do účetnictví zahrnout opotřebení (morální i fyzické) nehmotného a hmotného dlouhodobého majetku, který firma vlastní, prostřednictvím nákladů. V účetnictví se tak také promítne pořizovací cena majetku, kterou při nákupu do nákladů zahrnout nelze. Odpisování je tedy možné definovat jako zahrnování odpisů z dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku podniku do jeho nákladů. (Landa, 2008, s. 108)

Odpisování nelze provádět u dlouhodobého finančního majetku a u některých kategorií dlouhodobého hmotného majetku (například u pozemků), protože míra jejich opotřebení je velmi nejistá. Mezi majetek vyloučený z odpisování patří také například umělecká díla, která nejsou součástí stavby, movité kulturní památky, zásoby, pohledávky atd. (Landa, 2008, s. 108-109)

V účetnictví lze odpisy rozdělit na dva základní typy, a to účetní a daňové odpisy.

4.1.1 Účetní odpisy

Problematikou účetních odpisů se zabývá zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví a prováděcí vyhláška k tomuto zákonu. Dále jsou účetní odpisy upraveny ve vnitřní směrnici účetní jednotky, kde je stanoven způsob výpočtu odpisů u jednotlivých skupin dlouhodobého majetku, který by měl odpovídat reálnému opotřebení majetku. (Paseková, 2008, s. 37)

Povinnost sestavení odpisového plánu má každá účetní jednotka, jelikož jí to ukládá zákon o účetnictví. Na základě tohoto plánu provádí účetní jednotka odpisování majetku v průběhu používání až do výše jeho ocenění v účetnictví. (Hruška, 2010, s. 78)

Metody účetních odpisů jsou následující:

- **odpisy časové**

U této metody vycházíme z doby použitelnosti majetku. V rámci této metody se využívají odpisy:

- **rovnoměrné (lineární)**

U této metody se každý rok zahrne do nákladů stejná výše odpisů.

- **zrychlené**

U této metody jsou v prvních letech odpisy vyšší než v následujících.

- *metoda DDB*

Tato metoda využívá konstantní odpisovou sazbu, ale odpisová základna je klesající.

- *metoda SYD*

Tato metoda má naopak konstantní odpisovou základnu, ale její odpisová sazba je lineárně klesající.

➤ **odpisy výkonové**

Tato metoda spočívá v odhadnutí množství výkonů, které lze při užívání majetku provést nebo vyrobit. (Paseková, 2008, s. 37)

4.1.2 Daňové odpisy

Daňové odpisy jsou upraveny v zákoně o daních z příjmů č. 586/1992 Sb. Stát pomocí těchto odpisů ovlivňuje daňové zatížení podnikatelských subjektů a úroveň příjmů do státního rozpočtu. (Hinke a Bárková, 2010, s. 73)

Daňové odpisy poplatník může uplatnit, ale není to jeho povinnost. Tyto odpisy jsou daňově uznatelným nákladem a snižují základ daně. (Hruška, 2010, s. 75)

Postup při výpočtu daňových odpisů je následující:

- zjištění vstupní ceny majetku
- zatřídění majetku do odpisové skupiny
- určení odpisové metody (tato metoda nesmí být u daného majetku změněna)
- zjištění doby odpisování na základě dané odpisové skupiny
- výpočet odpisu

- zaevidování ročního odpisu v evidenci majetku (Landa, 2008, s. 111)

Poplatník si může vybrat mezi následujícími dvěma základními metodami daňových odpisů:

- **rovnoměrné odpisy**
- **zrychlené odpisy**

Majetek zařazený do 1. a 2. odpisové skupiny, který byl pořízený v období od 1. 1. 2009 do 30. 6. 2010, mohly účetní jednotky odepsat pomocí tzv. mimořádných odpisů, které byly zavedeny v rámci protikrizových opatření. (Strouhal, 2011, s. 101)

4.1.3 Odpisy ve firmě Sponka

Ve firmě Sponka jsou odepisovány dva automobily. K jejich účetnímu odpisování byla zvolena metoda zrychleného odpisování, konkrétně metoda SYD. Daňové odpisy firma využívá taktéž zrychlené.

Prvním automobilem, který byl pořízen 17. 1. 2008, je Škoda Superb Diesel 2,5 TDi V6. Roční účetní odpisy pro tento automobil jsou znázorněny v následující tabulce (Tab. 1). Pořizovací cena byla 345 000 Kč a doba životnosti byla určena 5 let, protože firma chce po pěti letech koupit nový automobil místo stávajícího.

Tab. 1 Účetní odpisy automobilu Superb 2,5 TDi

Rok	Roční odpis	Zůstatková hodnota
1.	$D = n * r * PC = 5/15 * 345\ 000 = 115\ 000$	230 000
2.	$D = (n - 1) * r * PC = 4/15 * 345\ 000 = 92\ 000$	138 000
3.	$D = (n - 2) * r * PC = 3/15 * 345\ 000 = 69\ 000$	69 000
4.	$D = (n - 3) * r * PC = 2/15 * 345\ 000 = 46\ 000$	23 000
5.	$D = (n - 4) * r * PC = 1/15 * 345\ 000 = 23\ 000$	0

Zdroj: (Interní materiály firmy Sponka), vlastní zpracování

kde D je roční odpis

n je doba životnosti

r je koeficient vypočítaný podle vztahu $r = 1 / \Sigma i$ (v mém případě $r = 1 / (1+2+3+4+5)$)

PC je pořizovací cena

Jelikož byl automobil zařazen do užívání až v průběhu měsíce ledna roku 2008, účetní odpisy jsou počítány od měsíce února roku 2008 a odpisy tak budou zahrnuty v šesti účetních obdobích. Odpisový plán pro jednotlivá účetní období je znázorněn v tabulce 2 (Tab. 2).

Tab. 2 Odpisový plán automobilu Superb 2,5 TDi

	Roční odpis (měsíční odpis)	Alokace odpisů do účetních období					
		2008	2009	2010	2011	2012	2013
1.	115 000 (9 583)	105 417	9 583				
2.	92 000 (7 667)		84 333	7 667			
3.	69 000 (5 750)			63 250	5 750		
4.	46 000 (3 833)				42 167	3 833	
5.	23 000 (1 917)					21 083	1 917
	345 000	105 417	93 916	70 917	47 917	24 916	1 917

Zdroj: (Interní materiály firmy Sponka), vlastní zpracování

Zaučtování ročních odpisů probíhá vždy k 31. 12. daného roku a je znázorněno v následující tabulce (Tab. 3).

Tab. 3 Účtování odpisů k automobilu Superb 2,5 TDi

Rok	Účetní operace	Kč	účet MD	účet D
2008	Roční účetní odpis automobilu Superb 2,5 Tdi	105 417	N - Odpisy	DM - Oprávky k automobilu Superb 2,5 TDi
2009	Roční účetní odpis automobilu Superb 2,5 Tdi	93 916	N - Odpisy	DM - Oprávky k automobilu Superb 2,5 TDi
2010	Roční účetní odpis automobilu Superb 2,5 Tdi	70 917	N - Odpisy	DM - Oprávky k automobilu Superb 2,5 TDi
2011	Roční účetní odpis automobilu Superb 2,5 Tdi	47 917	N - Odpisy	DM - Oprávky k automobilu Superb 2,5 TDi
2012	Roční účetní odpis automobilu Superb 2,5 Tdi	24 916	N - Odpisy	DM - Oprávky k automobilu Superb 2,5 TDi
2013	Roční účetní odpis automobilu Superb 2,5 Tdi	1 917	N - Odpisy	DM - Oprávky k automobilu Superb 2,5 TDi

Zdroj: (Interní materiály firmy Sponka), vlastní zpracování

Podle zákona o daních z příjmů je automobil zařazen do 2. odpisové skupiny. Daňové odpisy jsou uvedeny v následující tabulce (Tab. 4). U zrychlených daňových odpisů je odpis v prvním roce vypočítán jako podíl pořizovací ceny a koeficientu, který je uveden v zákoně. V dalších letech je roční odpis vypočítán jako podíl dvojnásobku zůstatkové hodnoty majetku a koeficientu uvedeného v zákoně.

Tab. 4 Daňové odpisy automobilu Superb 2,5 TDi

Rok	Roční odpis	Zůstatková hodnota
2008	$D = PC/5 = 345\ 000/5 = 69\ 000$	276 000
2009	$D = (2 * 276\ 000) / (6 - 1) = 110\ 400$	165 600
2010	$D = (2 * 165\ 600) / (6 - 2) = 82\ 800$	82 800
2011	$D = (2 * 82\ 800) / (6 - 3) = 55\ 200$	27 600
2012	$D = (2 * 27\ 600) / (6 - 4) = 27\ 600$	0

Zdroj: (Interní materiály firmy Sponka), vlastní zpracování

kde D je roční odpis

PC je pořizovací cena

Z tabulek (Tab. 2; Tab. 4) můžeme vyčíst, že daňové odpisy se od účetních v každém roce liší. Také můžeme vidět, že daňové odpisy se projeví jen v pěti letech, protože tyto odpisy neovlivní, v kterém měsíci byl majetek zařazen do užívání. Pro daňové účely musí být uplatněny odpisy daňové, tedy musí dojít k úpravě základu daně o rozdíl mezi účetními a daňovými odpisy. O těchto odpisech se ale neúčtuje v účetnictví firmy.

Druhý automobil je Škoda Superb Diesel 1,9 TDi PD Elegance, který byl pořízen 27. 6. 2008. Pořizovací cena tohoto automobilu byla 399 800 Kč a doba jeho životnosti byla také stanovena na 5 let, protože firma ho chce po této době taktéž vyměnit za automobil novější. Roční účetní odpisy jsou znázorněny v následující tabulce (Tab. 5).

Tab. 5 Účetní odpisy automobilu Superb 1,9 TDi

Rok	Roční odpis	Zůstatková hodnota
1.	$D = n * r * PC = 5/15 * 399\,800 = 133\,267$	266 533
2.	$D = (n - 1) * r * PC = 4/15 * 399\,800 = 106\,613$	159 920
3.	$D = (n - 2) * r * PC = 3/15 * 399\,800 = 79\,960$	79 960
4.	$D = (n - 3) * r * PC = 2/15 * 399\,800 = 53\,307$	26 653
5.	$D = (n - 4) * r * PC = 1/15 * 399\,800 = 26\,653$	0

Zdroj: (Interní materiály firmy Sponka), vlastní zpracování

Vysvětlivky k této tabulce jsou stejné jako v případě tabulky 1 (Tab. 1).

Tento automobil byl zařazen do užívání v měsíci červnu roku 2008, proto jsou účetní odpisy počítány od měsíce července roku 2008 a taktéž se projeví v šesti účetních obdobích. Odpisový plán pro jednotlivé roky je znázorněn v tabulce 6 (Tab. 6).

Tab. 6 Odpisový plán automobilu Superb 1,9 TDi

	Roční odpis (měsíční odpis)	Alokace odpisů do účetních období					
		2008	2009	2010	2011	2012	2013
1.	133 267 (11 106)	66 633	66 634				
2.	106 613 (8 884)		53 306	53 307			
3.	79 960 (6 663)			39 980	39 980		
4.	53 307 (4 442)				26 653	26 654	
5.	26 653 (2 221)					13 326	13 327
	399 800	66 633	119 940	93 287	66 633	39 980	13 327

Zdroj: (Interní materiály firmy Sponka), vlastní zpracování

Zaúčtování účetních odpisů probíhá taktéž k 31. 12. daného roku. Účetní operace v jednotlivých letech jsou k vidění v tabulce 7 (Tab. 7).

Tab. 7 Účtování odpisů k automobilu Superb 1,9 TDi

Rok	Účetní operace	Kč	účet MD	účet D
2008	Roční účetní odpis automobilu Superb 1,9 Tdi	66 633	N - Odpisy	DM - Oprávky k automobilu Superb 1,9 TDi
2009	Roční účetní odpis automobilu Superb 1,9 Tdi	119 940	N - Odpisy	DM - Oprávky k automobilu Superb 1,9 TDi
2010	Roční účetní odpis automobilu Superb 1,9 Tdi	93 287	N - Odpisy	DM - Oprávky k automobilu Superb 1,9 TDi
2011	Roční účetní odpis automobilu Superb 1,9 Tdi	66 633	N - Odpisy	DM - Oprávky k automobilu Superb 1,9 TDi
2012	Roční účetní odpis automobilu Superb 1,9 Tdi	39 980	N - Odpisy	DM - Oprávky k automobilu Superb 1,9 TDi
2013	Roční účetní odpis automobilu Superb 1,9 Tdi	13 327	N - Odpisy	DM - Oprávky k automobilu Superb 1,9 TDi

Zdroj: (Interní materiály firmy Sponka), vlastní zpracování

Daňové odpisy pro druhý automobil (2. odpisová skupina) jsou uvedeny v tabulce 8 (Tab. 8). Postup výpočtu je stejný jako u předcházejícího automobilu.

Tab. 8 Daňové odpisy automobilu Superb 1,9 TDi

Rok	Roční odpis	Zůstatková hodnota
2008	$D = PC/5 = 399\,800/5 = 79\,960$	319 840
2009	$D = (2 * 319\,840) / (6 - 1) = 127\,936$	191 904
2010	$D = (2 * 191\,904) / (6 - 2) = 95\,952$	95 952
2011	$D = (2 * 95\,952) / (6 - 3) = 63\,968$	31 984
2012	$D = (2 * 31\,984) / (6 - 4) = 31\,984$	0

Zdroj: (Interní materiály firmy Sponka), vlastní zpracování

Vysvětlivky k této tabulce jsou stejné jako u tabulky 2 (Tab. 2).

V případě druhého automobilu se účetní a daňové odpisy také od sebe mírně liší a liší se také počtem účetních období, ve kterých se projeví. Jelikož jsou odpisy odlišné, opět musí dojít k úpravě daňového základu o tento rozdíl. V účetnictví firmy se o těchto odpisech neúčtuje stejně jako u prvního automobilu.

Celková výše ročních účetních a daňových odpisů ve firmě Sponka je znázorněna v následující tabulce (Tab. 9).

Tab. 9 Celkové roční účetní a daňové odpisy

Rok	Účetní odpisy celkem	Daňové odpisy celkem	Rozdíl
2008	172 050	148 960	-23 090
2009	213 856	238 336	24 480
2010	164 204	178 752	14 548
2011	114 550	119 168	4 618
2012	64 896	59 584	-5 312
2013	15 244	0	-15 244

Zdroj: (Interní materiály firmy Sponka), vlastní zpracování

Rozdíly mezi účetními a daňovými odpisy je nutné promítnout v daňovém přiznání firmy Sponka. V letech 2008, 2012 a 2013 tedy dojde ke zvýšení daňového základu o daný rozdíl. A naopak v letech 2009, 2010 a 2011 bude daňový základ o jednotlivé rozdíly snížen.

4.1.4 Odložená daň

Přechodné rozdíly mezi účetními a daňovými odpisy řeší také odložená daň. O této dani účtují účetní jednotky tvořící konsolidační celek a účetní jednotky, které sestavují účetní závěrku v plném rozsahu. Ostatní účetní jednotky o této dani mohou účtovat, ale nemusí. Odložená daň vzniká při odlišném účetním a daňovém pohledu na určité položky v účetnictví a vztahuje se na všechny přechodné rozdíly, které takto vzniknou. Tyto rozdíly pak mohou být:

- **zdanitelné** vedoucí k odloženému daňovému závazku
- **odčitatelné** vedoucí k odložené daňové pohledávce (Businesscenter.cz, © 1998 – 2012a)

Mezi přechodné rozdíly, které v účetnictví vznikají, patří:

- rozdílné zůstatkové ceny dlouhodobého majetku vyplývající z různých metod odpisování a přecenění
- opravné položky k pohledávkám a zásobám
- tvorba účetních rezerv
- nerealizovaná daňová ztráta z minulých let (Soukupová, 14. 4. 2009)

Metodu odložené daně účetní jednotky používají, aby dodržely zásadu věrného a poctivého zobrazení skutečnosti v účetnictví a také zásadu věcné a časové souvislosti. Pokud nebude o odložené dani v účetnictví účtováno, může dojít také k narušení principu opatrnosti. Odložená daň ale nemá vliv na samotné placení daňové povinnosti účetní jednotky. (Soukupová, 14. 4. 2009)

Dále se budu zabývat výpočtem odložené daně, která vzniká z rozdílných účetních a daňových odpisů ve firmě Sponka.

Tab. 10 Výpočet odložené daně v jednotlivých letech

Rok	Dlouhodobý majetek	Zůstatková cena		Rozdíl	Celkový rozdíl	Sazba	Zůstatek OD v rozvaze v Kč
		účetní	daňová				
2008	Superb 2,5 Tdi	239 583	276 000	-36 417	-23 090	15%	-3 464
	Superb 1,9 Tdi	333 167	319 840	13 327			
2009	Superb 2,5 Tdi	145 667	165 600	-19 933	1 390	15%	209
	Superb 1,9 Tdi	213 227	191 904	21 323			
2010	Superb 2,5 Tdi	74 750	82 800	-8 050	15 938	15%	2 391
	Superb 1,9 Tdi	119 940	95 952	23 988			
2011	Superb 2,5 Tdi	26 833	27 600	-767	20 556	15%	3 083
	Superb 1,9 Tdi	53 307	31 984	21 323			
2012	Superb 2,5 Tdi	1 917	0	1 917	15 244	15%	2 287
	Superb 1,9 Tdi	13 327	0	13 327			

Zdroj: (Interní materiály firmy Sponka), vlastní zpracování

Z tabulky (Tab. 10) vyplývá, že v roce 2008 by měla firma účtovat o odložené daňové pohledávce, protože účetní hodnota dlouhodobého majetku je nižší než daňová a v letech 2009, 2010, 2011 a 2012 o odloženém daňovém závazku, protože účetní hodnota dlouhodobého majetku je naopak vyšší než daňová.

V následující tabulce (Tab. 11) je znázorněno účtování o odložené dani v jednotlivých letech.

Tab. 11 Účtování o odložené dani v jednotlivých letech

Rok	Účetní operace	Kč	účet MD	účet D
2008	Odložená daňová povinnost za rok 2008	3 464	CZ-Odložený daňový závazek a pohledávka	N-Daň z příjmů z běžné činnosti - odložená
2009	Odložená daňová povinnost za rok 2009	3 673	N-Daň z příjmů z běžné činnosti - odložená	CZ-Odložený daňový závazek a pohledávka
2010	Odložená daňová povinnost za rok 2010	2 182	N-Daň z příjmů z běžné činnosti - odložená	CZ-Odložený daňový závazek a pohledávka
2011	Odložená daňová povinnost za rok 2011	692	N-Daň z příjmů z běžné činnosti - odložená	CZ-Odložený daňový závazek a pohledávka
2012	Odložená daňová povinnost za rok 2012	-796	N-Daň z příjmů z běžné činnosti - odložená	CZ-Odložený daňový závazek a pohledávka

Zdroj: (Interní materiály firmy Sponka), vlastní zpracování

Jak lze vyčíst z tabulky, odložená daňová povinnost je účtována na pasivní účet Odložený daňový závazek a pohledávka a na nákladový účet Daň z příjmů z běžné činnosti - odložená. Pokud účtujeme o odložené daňové pohledávce, na straně Má dáti se nachází účet Odložený daňový závazek a pohledávka a na straně Dal účet Daň z příjmů z běžné činnosti – odložená. V případě odloženého daňového závazku je tomu přesně naopak.

V případě, kdy by se o odložené dani účtovalo poprvé, by byl místo nákladového účtu použit účet VK – Nerozdělený zisk minulých let nebo účet VK – Neuhrazená ztráta minulých let.

Jak již bylo zmíněno výše, odložená daň neovlivní výslednou daňovou povinnost firmy, ale projeví se v její rozvaze a v jejím výkazu zisků a ztrát.

4.2 Pohledávky z obchodních vztahů

Podstata pohledávek z obchodního styku spočívá ve vyrovnání časového nesouladu mezi okamžikem, kdy byl poskytnut výkon dodavatelem (dodání výrobků nebo služeb) a okamžikem, kdy došlo k úhradě tohoto výkonu. (Paseková, 2008, s. 143)

Pohledávky z obchodních vztahů můžeme dělit podle doby splatnosti na krátkodobé, které jsou splatné do 1 roku a na dlouhodobé splatné nad 1 rok. Dále se tyto pohledávky mohou dělit podle místa vzniku na tuzemské a na zahraniční (které dále můžeme rozdělit podle toho, zda k obchodu došlo v rámci EU nebo mimo země EU). (Paseková, 2008, s. 143)

Do této skupiny pohledávek patří především pohledávky za odběrateli. Dokladem, který je využíván pro zaúčtování této pohledávky, je faktura vydaná (odběratelská). V obchodní smlouvě (většinou se jedná o již zmíněnou fakturu) musí být dohodnuta doba splatnosti pohledávky. (Paseková, 2008, s. 144)

Pokud má účetní jednotka pochybnosti, že dojde k uhrazení dané pohledávky, může k této pohledávce vytvořit opravnou položku, která podle zákona o účetnictví vyjadřuje přechodné snížení hodnoty pohledávky. (Hruška, 2010, s. 31)

4.2.1 Účetní opravné položky

Účetní opravné položky nemají vliv na daňový základ, protože jsou daňově neúčinné. Tyto opravné položky se tvoří v případě, kdy se pohledávka stane rizikovou, a jsou tvořeny podle vnitřní podnikové směrnice. Jejich cílem je tedy snížení pohledávky v účetnictví. Účetní opravné položky se ruší v případě zaplacení pohledávky, nebo pokud dojde k trvalému odepsání pohledávky. (AZ data účetnictví, 11. 3. 2010)

4.2.2 Daňové opravné položky

Opravné položky jsou podle zákona o daních z příjmů zařazeny mezi daňově uznatelné náklady v případě splnění požadavků, které ukládá zákon o rezervách. (AZ data účetnictví, 11. 3. 2010)

Mezi daňově uznatelné opravné položky, které jsou dále upraveny v zákoně o rezervách, patří:

- opravné položky k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení
- opravné položky k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31. 12. 1994
- opravné položky k pohledávkám z titulu ručení za celní dluh
- opravné položky u pohledávek do 30 000 Kč (Hruška, 2010, s. 32)

4.2.3 Opravné položky k pohledávkám za odběrateli ve firmě Sponka

Opravná položka k nepromlčené pohledávce splatné po 31. 12. 1994

Firma Sponka má pohledávku za společností XY ve výši 72 000 Kč s DPH, která byla splatná 6. prosince 2010. Ke dni 31. prosince 2011 nebyla pohledávka uhrazena.

Zaučtování této pohledávky je znázorněno v následující tabulce (Tab. 12).

Tab. 12 Zaučtování pohledávky za společností XY

Účetní operace	Kč	účet MD	účet D
Vydaná faktura celkem	72 000	OA - Odběratelé	
Základ DPH	60 000		V - Tržby
20 % DPH	12 000		CZ - DPH

Zdroj: (Interní materiály firmy Sponka), vlastní zpracování

Ve vnitřní směrnici firmy Sponka je stanoveno, že účetní opravné položky k pohledávkám se vytvářejí po uplynutí 3 měsíců ode dne následujícího po uplynutí doby splatnosti. Z tohoto důvodu se v roce 2010 k této pohledávce nevytváří účetní ani daňová opravná položka.

Jelikož nebyla pohledávka do konce roku 2011 uhrazena, k 7. březnu 2011 mohla firma vytvořit účetní opravnou položku. Podle zákona o rezervách mohla být také v roce 2011 vytvořena daňová opravná položka až do výše 20 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky, jelikož se jedná o nepromlčenou pohledávku splatnou po 31. prosinci 1994, jejíž rozvahová hodnota v okamžiku vzniku nepřesáhla 200 000 Kč a od konce sjednané doby splatnosti uplynulo více než 6 měsíců. Tvorba této opravné položky musí být také výdajem (nákladem) na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Tyto podmínky pro tvorbu zmíněné opravné položky jsou uvedeny v § 8a zákona o rezervách. (Hruška, 2010, s. 33)

Tab. 13 Zaučtování opravné položky k pohledávce za společností XY

Účetní operace	Kč	účet MD	účet D
Tvorba účetní opravné položky	28 800	N - Změna stavu opravných položek	OA - Opravná položka k pohledávce - nedaňová
Tvorba zákonné opravné položky	14 400	N - Změna stavu zákonných opravných položek	OA - Opravná položka k pohledávce - daňová

Zdroj: (Interní materiály firmy Sponka), vlastní zpracování

V roce 2011 byla tedy vytvořena jak účetní, tak zákonná opravná položka jak lze vidět v tabulce (Tab. 13). Účetní opravná položka byla vytvořena ve výši 40 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky, tedy 28 800 Kč a zákonná (daňová) opravná položka ve výši 20 %, tedy 14 400 Kč.

Pro lepší názornost budu dále počítat s účetním výsledkem hospodaření před zaúčtováním opravných položek ve výši 500 000 Kč.

Tab. 14 Účetní výsledek hospodaření za rok 2011

Účetní VH před zaúčtováním opravných položek	500 000 Kč
Zaúčtování účetní opravné položky	-28 800 Kč
Zaúčtování zákonné opravné položky	-14 400 Kč
Účetní VH po zaúčtování opravných položek	456 800 Kč

Zdroj: (Interní materiály firmy Sponka), vlastní zpracování

Z tabulky (Tab. 14) můžeme vyčíst, že v účetním výsledku hospodaření se promítne jak účetní opravná položka, tak zákonná opravná položka. Jinak je tomu v případě výpočtu daňové povinnosti, což je znázorněno v následující tabulce (Tab. 15).

Tab. 15 Daňová povinnost za rok 2011

Účetní VH před zdaněním	456 800 Kč
Výdaje (náklady) neuznávané za výdaje (náklady) vynaložené k dosažení, zajištění a udržení příjmů	28 800 Kč
Základ daně po úpravě (zaokrouhlen na celá sta dolů)	485 600 Kč
Sazba daně	15%
Daň	72 840 Kč

Zdroj: (Interní materiály firmy Sponka), vlastní zpracování

Z této tabulky (Tab. 15) je zřejmé, že vliv na daňový základ má pouze zákonná opravná položka (14 400 Kč), která tento základ sníží. Naopak účetní opravná položka základ daně navýší (28 800 Kč). Využitím zákonné opravné položky si tedy firma snížila základ daně a zaplatila nižší daň. Situace bez využití opravné položky je znázorněna v tabulce 16 (Tab. 16).

Tab. 16 Daňová povinnost za rok 2011 bez opravné položky

Základ daně	500 000 Kč
Sazba daně	15%
Daň	75 000 Kč

Zdroj: (Interní materiály firmy Sponka), vlastní zpracování

Pokud by firma nevytvořila k pohledávce opravnou položku, její výsledná daňová povinnost by byla vyšší o 2 160 Kč.

Tab. 17 Rozvaha za rok 2011

Položka aktiv	Běžné období		
	Brutto	Korekce	Netto
Pohledávky z obchodních vztahů	72 000	43 200	28 800

Zdroj: (Interní materiály firmy Sponka), vlastní zpracování

V rozvaze se opět projeví obě opravné položky, tedy účetní i daňová. Díky tomu je zajištěno věrné a poctivé zobrazení skutečnosti ve firmě, která považuje pohledávku za společností XY za rizikovou a neví, zda tato pohledávka bude zaplacená. Opravné položky se taktéž objeví ve výkazu zisku a ztráty firmy Sponka.

Tab. 18 Výkaz zisku a ztráty za rok 2011

Položka výkazu zisku a ztráty	Běžné období
Změna stavu rezerv, opravných položek a komplexních nákladů příštích období	43 200

Zdroj: (Interní materiály firmy Sponka), vlastní zpracování

Opravná položka u pohledávek do 30 000 Kč

Firma Sponka má pohledávku za společností AB ve výši 7 080 Kč s DPH, která byla splatná 15. října 2011.

Tab. 19 Zaúčtování pohledávky za společností AB

Účetní operace	Kč	účet MD	účet D
Vydaná faktura celkem	7 080	OA - Odběratelé	
Základ DPH	5 900		V - Tržby
20 % DPH	1 180		CZ - DPH

Zdroj: (Interní materiály firmy Sponka), vlastní zpracování

Účetní opravné položky se ve firmě vytváří až po uplynutí 3 měsíců od data splatnosti pohledávky, proto nebyla účetní opravná položka v roce 2011 vytvořena. V účetnictví se také neobjevila daňová opravná položka, protože ta může být zaúčtována až 6 měsíců po době splatnosti (u opravných položek k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31. prosinci 1994) nebo 12 měsíců po lhůtě splatnosti (u opravných položek k pohledávkám do 30 000 Kč).

Jelikož pohledávka nebyla uhrazena ani k 15. lednu 2012, může k ní firma podle své vnitřní směrnice vytvořit účetní opravnou položku. Toto vytvoření je znázorněno v následující tabulce (Tab. 20).

Tab. 20 Zaúčtování opravné položky k pohledávce za společností AB

Účetní operace	Kč	účet MD	účet D
Tvorba účetní opravné položky	3 540	N - Změna stavu opravných položek	OA - Opravná položka k pohledávce - nedaňová

Zdroj: (Interní materiály firmy Sponka), vlastní zpracování

Jelikož se firmě nepodařilo odběratele kontaktovat, mohla by například vytvořit opravnou položku k pohledávce ve výši 50 %, tedy 3 540 Kč.

Protože se ale opravné položky účtují ve většině případů až na konci účetního období, účetní opravná položka ještě ve firmě zaúčtována nebyla.

V případě, že by pohledávka za společností AB nebyla do konce roku 2012 zaplacená, mohla by k ní firma Sponka vytvořit daňovou opravnou položku podle § 8c zákona o rezervách. Tento paragraf umožňuje tvorbu opravné položky k pohledávce až do výše 100 % její neuhrazené rozvahové hodnoty za splnění následujících podmínek:

- nejedná se o pohledávku za společníky, akcionáři, členy družstev za upsaný vlastní kapitál a dále o pohledávku mezi spojenými osobami vymezenými v zákoně o daních z příjmů
- rozvahová hodnota pohledávky bez příslušenství je v okamžiku vzniku této pohledávky nižší než 30 000 Kč
- od doby splatnosti pohledávky uplynulo nejméně 12 měsíců
- celková hodnota pohledávek bez příslušenství, které vznikly k témuž dlužníkovi a u kterých je uplatněn postup podle tohoto ustanovení, není v období, za které se podává daňové přiznání vyšší než 30 000 Kč (Pilátová a Richter, 2011, s. 62)

Možnému vytvoření opravné položky k pohledávce za společností AB podle výše zmíněných podmínek se budu dále věnovat v projektové části mé diplomové práce.

4.3 Náklady

Náklady jsou pro účetní jednotku důležité z hlediska výpočtu výsledku hospodaření a také z hlediska výpočtu základu daně. Účetní výsledek hospodaření je zjišťován jako rozdíl výnosů a nákladů, které jsou v účetnictví zachyceny. Při výpočtu základu daně, který je také rozdílem výnosů a nákladů, je ale situace složitější, protože musíme rozlišovat daňově uznatelné a neuznatelné náklady a výnosy. Do výnosů se například nezahrnují výnosy, které nejsou předmětem daně, a které jsou od daně osvobozeny.

K výrazným změnám v daňové uznatelnosti a neuznatelnosti nákladů došlo k 1. 1. 2008, kdy došlo k přesunu některých položek z daňově uznatelných do daňově neuznatelných nákladů.

4.3.1 Daňově uznatelné náklady

Daňově uznatelné náklady řeší § 24 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Tyto náklady může účetní jednotka odečíst od výnosů při výpočtu základu daně.

Aby mohly být náklady daňově uznatelné, musí splnit následující podmínky:

- musí být vynaloženy na dosažení, zajištění a udržení příjmů (výnosů), které jsou předmětem daně
- musí být prokázány dokladem
- musíme o nich vést záznamy v účetnictví
- musí vzniknout v roce, za který je daňově uplatňujeme
- nesmí být vymezeny jako daňově neuznatelné výdaje (APOGEO, © 2006 – 2012)

Mezi daňově uznatelné náklady patří například:

- odpisy hmotného majetku
- pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na všeobecné zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem
- výdaje na pracovní cesty
- nájemné u finančního pronájmu s následnou koupí najatého hmotného majetku při splnění dalších podmínek atd. (Businesscenter.cz, © 1998 – 2012c)

4.3.2 Daňově neuznatelné náklady

Daňově neuznatelné náklady řeší § 25 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů a tyto náklady naopak účetní jednotka nemůže odečíst od výnosů při výpočtu základu daně. V případě, kdy je základ daně počítán z účetního výsledku hospodaření tedy musí tyto náklady k výsledku hospodaření přičíst.

Mezi daňově neuznatelné náklady patří například:

- výdaje (náklady) na pořízení hmotného a nehmotného majetku
- penále, úroky z prodlení a pokuty
- pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na všeobecné zdravotní pojištění hrazené poplatníkem majícím příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti
- výdaje na reprezentaci atd. (Businesscenter.cz, © 1998 – 2012c)

Daňově uznatelné a neuznatelné náklady jsou řešeny také ve firmě Sponka. Těmito náklady, které se v jejím účetnictví vyskytují, se budu věnovat v následujících kapitolách.

4.4 Sociální a zdravotní pojištění u OSVČ

Ze sociálního pojištění jsou hrazeny starobní, sirotčí a invalidní důchody, dále je z něj vyplácena podpora v nezaměstnanosti a část mzdy v době nemoci a také slouží na úhradu státní politiky nezaměstnanosti. OSVČ mají povinnost platit pojistné na důchodové zabezpečení a také příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, dobrovolná je jejich účast na nemocenském pojištění. Výběr sociálního pojištění a jeho přerozdělení má na starost Česká správa sociálního zabezpečení. (Zemánek, 6. 2. 2012a)

Ze zdravotního pojištění se hradí zdravotní péče a v České republice je toto pojištění povinné. OSVČ zdravotní pojištění platí samy na účet jedné z osmi zdravotních pojišťoven, které na českém trhu působí. (Zemánek, 6. 2. 2012b)

U individuálních podnikatelů došlo ke změně účtování záloh na sociální a zdravotní pojištění v roce 2008, protože se tyto zálohy staly daňově neuznatelným nákladem a nemohou od té doby vstupovat do základu daně a stanou se tedy pohledávkou za institucemi zdra-

votního a sociálního pojištění. Na konci účetního období se zjistí skutečná povinnost pojistného, která se ještě zaúčtuje do období, s nímž věcně souvisí. (Müllerová, 2011, s. 26)

Dále se budu zabývat dopadem sociálního a zdravotního pojištění na účetnictví a základ daně firmy Sponka v letech 2007 a 2008, kdy došlo ke změně v této oblasti.

4.4.1 Sociální a zdravotní pojištění firmy Sponka v roce 2007

Vyměřovací základ sociálního a zdravotního pojištění byl v roce 2007 50 % rozdílu mezi příjmy a výdaji. Pokud byl ale tento vyměřovací základ nižší než zákonné minimum, musela OSVČ platit pojistné z tohoto minima. Sazby a minimální měsíční zálohy pro sociální i zdravotní pojištění jsou uvedeny v následující tabulce (Tab. 21).

Tab. 21 Sociální a zdravotní pojištění za rok 2007

Rok 2007	Zdravotní pojištění	Sociální pojištění	
		Důchodové	Nemocenské
	13,50%	29,60%	4,40%
Minimální měsíční záloha	1 360 Kč	1 491 Kč	222 Kč

Zdroj: (Businesscenter.cz, © 1998 – 2012b; Spilka, 2. 1. 2007), vlastní zpracování

Souhrn záloh, které Jiří Čaník jako OSVČ v roce 2007 zaplatil, činil 51 148 Kč za sociální pojištění (neplatil zálohy za nemocenské pojištění) a 21 799 Kč za zdravotní pojištění. Podle přehledu o příjmech a výdajích OSVČ za rok 2007 činilo skutečné sociální pojistné 24 785 Kč a skutečné zdravotní pojistné 16 313 Kč.

U obou pojištění měl tedy přeplatek. U sociálního to bylo 26 363 Kč a u zdravotního pojištění 5 486 Kč.

Účtování sociálního a zdravotního pojištění je znázorněno v následující tabulce (Tab. 22).

Tab. 22 Zaučtování zdravotního a sociálního pojištění v roce 2007

Účetní operace běžného období	Kč	účet MD	účet D
Předpis záloh na ZP	21 799	526	336
Úhrada záloh na ZP	21 799	336	221
Předpis záloh na SP	51 148	526	336
Úhrada záloh na SP	51 148	336	221
Účetní operace následujícího období			
Předpis nároku na vrácení přeplatku ZP	5 486	336	526
Předpis nároku na vrácení přeplatku SP	26 363	336	526
Příjem přeplatku ZP	5 486	221	336
Příjem přeplatku SP	26 363	221	336

Zdroj: (Interní materiály firmy Sponka), vlastní zpracování

kde účet 526 je N – Sociální náklady individuálního podnikatele

účet 336 je OA/CZ – Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění

účet 221 je OA – Bankovní účty

V roce 2007 bylo sociální a zdravotní pojištění placené OSVČ považováno za daňově uznatelný náklad a vstupovalo do základu daně, tedy základ daně snižovalo. Do základu daně se v roce 2007 započítala skutečná výše odvedených záloh v daném roce, tedy 21 799 Kč za zdravotní pojištění a 51 148 Kč za sociální pojištění, celkem 72 947 Kč. Přeplatky, které byly firmě vráceny, se započítaly do účetního období roku 2008.

Pro větší přehlednost budu počítat s účetním výsledkem hospodaření se zahrnutým sociálním a zdravotním pojištěním za rok 2007 ve výši 200 000 Kč.

Tab. 23 Výpočet daňové povinnosti za rok 2007

Účetní VH před zdaněním	200 000 Kč
Základ daně po úpravě (zaokrouhlen na celá sta dolů)	200 000 Kč
Sazba daně	14 544 Kč + 19 % ze 78 800 Kč
Daň	29 516 Kč

Zdroj: (Interní materiály firmy Sponka), vlastní zpracování

Z tabulky (Tab. 23) je zřejmé, že díky zahrnutí sociálního a zdravotního pojištění do daňově uznatelných nákladů nedochází k úpravě účetního výsledku hospodaření.

4.4.2 Sociální a zdravotní pojištění firmy Sponka v roce 2008

Jak již bylo zmíněno výše, od roku 2008 nepatří zdravotní a sociální pojištění placené OSVČ do daňově uznatelných nákladů a neovlivňuje tedy základ daně. Změnily se také minimální zálohy, ale vyměřovací základ zůstal stejný jako v roce 2007.

Tab. 24 Sociální a zdravotní pojištění za rok 2008

Rok 2008	Zdravotní pojištění	Sociální pojištění	
		Důchodové	Nemocenské
	13,50%	29,60%	4,40%
Minimální měsíční záloha	1 456 Kč	1 596 Kč	238 Kč

Zdroj: (Gola, 17. 12. 2007; Soukupová 21. 3. 2008), vlastní zpracování

V roce 2008 zaplatil Jiří Čaník jako OSVČ na zálohách za sociální pojištění 39 032 Kč (opět neplatil zálohy na nemocenské pojištění) a 19 941 Kč na zálohách na zdravotní pojištění. Podle přehledu o příjmech a výdajích OSVČ činilo skutečné sociální pojištění 35 587 Kč a skutečné zdravotní pojištění 17 464 Kč.

Opět měl tedy na pojistném přeplatku, a to 3 445 Kč na sociálním pojištění a 2 477 Kč na zdravotním pojištění.

V následující tabulce (Tab. 25) je znázorněno účtování sociálního a zdravotního pojištění v roce 2008, které se liší od roku 2007 z důvodu několikrát zmiňovaného přesunu pojistného z daňově uznatelných nákladů do daňově neuznatelných. Zálohy pojistného nevstupují do nákladů, ale jedná se o pohledávky za institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění.

Tab. 25 Zaučtování zdravotního a sociálního pojištění v roce 2008

Účetní operace běžného období	Kč	účet MD	účet D
Úhrada záloh na ZP	19 941	336	221
Úhrada záloh na SP	39 032	336	221
Povinnost odvodu ZP	17 464	526	336
Povinnost odvodu SP	35 587	526	336
Účetní operace následujícího období			
Příjem přeplatku ZP	2 477	221	336
Příjem přeplatku SP	3 445	221	336

Zdroj: (Interní materiály firmy Sponka), vlastní zpracování

kde účet 336 je OA/CZ – Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění

účet 221 je OA – Bankovní účty

účet 526 je N – Sociální náklady individuálního podnikatele

V roce 2008 musela být ze základu daně vyjmuta částka 53 051 Kč, která se rovná skutečnému odvodu pojistného za rok 2008, protože tento náklad nebyl daňově uznatelný a tedy muselo dojít ke zvýšení základu daně. Základ daně musel být také upraven o výši přeplatků na pojistném, které byly firmě vráceny za rok 2007.

Pro větší přehlednost budu počítat opět s účetním výsledkem hospodaření se zahrnutím sociálního a zdravotního pojištění za rok 2008 ve výši 200 000 Kč.

Tab. 26 Výpočet daňové povinnosti za rok 2008

Účetní VH před zdaněním	200 000 Kč
Výdaje (náklady) neuznávané za výdaje (náklady) vynaložené k dosažení, zajištění a udržení příjmů - SP a ZP	+ 53 051 Kč
Přeplatek pojistného za rok 2007	+ 31 849 Kč
Základ daně po úpravě (zaokrouhlený na celá sta dolů)	284 900 Kč
Sazba daně	15%
Daň	42 735 Kč

Zdroj: (Interní materiály firmy Sponka), vlastní zpracování

Z tabulky (Tab. 26) vyplývá, že po zavedení daňové neuznatelnosti nákladů na sociální a zdravotní pojištění, se ve firmě Sponka výrazně zvýšila daňová povinnost za rok 2008. Nemalou měrou se na této situaci podílely také přeplatky z roku 2007.

4.5 Zúčtování se zaměstnanci

V případě mzdového účetnictví je třeba neustále sledovat změny ve výpočtu a zúčtování mezd, zdravotního a sociálního pojištění, protože metodika výpočtu a sazba daně se velmi často mění v souvislosti se změnami zákona o daních z příjmů a dalších předpisů.

Do roku 2008 se čistá mzda zaměstnance počítala z hrubé mzdy a zvláště si firma počítala zákonné pojištění, které za zaměstnance musela odvést státu. Sazba daně z příjmů fyzických osob byla v té době progresivní, záleželo tedy na výši daňového základu.

Od roku 2008 ale došlo díky zákonu o stabilizaci veřejných rozpočtů k výrazným změnám jak ve výpočtu mzdy, tak ve výši sazby daně. Byla zavedena superhrubá mzda, což je hrubá mzda navýšená o odvody na zdravotní a sociální pojištění, které platí zaměstnavatel za zaměstnance. Aby bylo toto navýšení základu daně a tedy i daňové povinnosti vykompenzováno, došlo také k výraznému zvýšení slev na dani a daňovému zvýhodnění na dítě. Dále byla zavedena rovná daň z příjmů fyzických osob ve výši 15 %, která nahradila výše zmíněnou daň progresivní. (Ondrová, 17. 1. 2008)

Tyto změny se projevily také ve firmě Sponka, která v té době zaměstnávala jednoho zaměstnance. V další části se tedy budu zabývat dopadem výše zmíněných změn na mzdové účetnictví firmy Sponka v letech 2007 a 2008.

4.5.1 Zúčtování se zaměstnancem ve firmě Sponka v roce 2007

Pro ukázkou zúčtování se zaměstnancem ve firmě Sponka v roce 2007 jsem si vybrala výpočet mzdy zaměstnance ABC, který je rozvedený a nevyužívá daňové zvýhodnění na dítě. Smluvní mzda byla dohodnuta ve výši 9 500 Kč měsíčně.

Výpočet čisté mzdy tohoto zaměstnance je znázorněn v následující tabulce (Tab. 27).

Tab. 27 Výpočet měsíční čisté mzdy zaměstnance ABC v roce 2007

Hrubá mzda	9 500 Kč
Zdravotní pojištění (4,5 %)	- 428 Kč
Sociální pojištění (8 %)	- 760 Kč
Základ pro výpočet zálohy (na celá sta nahoru)	= 8 400 Kč
Záloha na daň (12 %)	1 008 Kč
Sleva na dani na poplatníka	- 600 Kč
Záloha na daň po slevě	= 408 Kč
Čistá mzda	7 904 Kč
Zákonné pojištění placené zaměstnavatelem (35 %)	3 325 Kč

Zdroj: (Interní materiály firmy Sponka), vlastní zpracování

Vidíme, že v roce 2007 firma vůbec nezahrnovala zákonné pojištění, které za zaměstnance platila, do výpočtu jeho čisté mzdy. Zúčtování těchto operací je ukázáno v další tabulce (Tab. 28).

Tab. 28 Zaučtování měsíční mzdy zaměstnance ABC v roce 2007

Účetní operace	Kč	účet MD	účet D
Zaučtování hrubé mzdy	9 500	N - Mzdové náklady	CZ - Zaměstnanci
Zaučtování zdravotního pojištění	428	CZ - Zaměstnanci	CZ - Zúčtování s institucemi SP a ZP
Zaučtování sociálního pojištění	760	CZ - Zaměstnanci	CZ - Zúčtování s institucemi SP a ZP
Zaučtování zálohy na daň	408	CZ - Zaměstnanci	CZ - Daně
Zaučtování zákonného pojištění placeného zaměstnavatelem	3 325	N - Zákonné pojištění	CZ - Zúčtování s institucemi SP a ZP

Zdroj: (Interní materiály firmy Sponka), vlastní zpracování

Dále měla firma se zaměstnancem ve smlouvě dohodnuto, že mu bude měsíčně přispívat částkou 300 Kč na penzijní připojištění a částkou 700 Kč na životní pojištění.

V roce 2007 byl příspěvek zaměstnavatele na *penzijní připojištění* zaměstnance osvobozen od daně, a to až do výše 5 % z hrubé mzdy zaměstnance, tedy v případě zaměstnance ABC do výše 475 Kč. Pro zaměstnavatele pak byl tento příspěvek uznán jako daňový náklad, a to do výše 3 % z hrubé mzdy zaměstnance, tedy v případě firmy Sponka do 285 Kč. To znamená, že příspěvek ve výši 300 Kč byl pro zaměstnance od placení daně osvobozen, ale pro firmu jen do výše 285 Kč, zbylých 15 Kč již nemohla uplatnit jako daňový náklad a musela o ně navýšit základ daně.

V případě *životního pojištění* měl v roce 2007 zaměstnanec od daně osvobozeno pojistné hrazené zaměstnavatelem až do výše 12 000 Kč. Pro zaměstnavatele bylo pojistné placené zaměstnanci považováno za daňový náklad do výše pojistného 8 000 Kč za zdaňovací období. Firma Sponka za zaměstnance ABC v roce 2007 zaplatila na pojistném na životní pojištění 8 400 Kč. Tuto částku měl tedy zaměstnanec od daně osvobozen, firmě bylo jako daňový náklad uznáno 8 000 Kč, ale zbylých 400 Kč již ne, a proto musela svůj základ daně o tuto částku navýšit.

4.5.2 Zúčtování se zaměstnancem ve firmě Sponka v roce 2008

V roce 2008 došlo ke změně výpočtu čisté mzdy a ke změně sazby daně jak již bylo zmíněno výše. Dopad této změny opět ukážu na zaměstnanci ABC, který stále nevyužíval daňové zvýhodnění na dítě a jehož hrubá mzda byla smluvně dohodnuta ve výši 9 500 Kč.

Výpočet měsíční čisté mzdy zaměstnance ABC lze vidět v následující tabulce (Tab. 29).

Tab. 29 Výpočet měsíční čisté mzdy zaměstnance ABC v roce 2008

Hrubá mzda	9 500 Kč
Zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem (9 %)	+ 855 Kč
Sociální pojištění placené zaměstnavatelem (26 %)	+ 2 470 Kč
Superhrubá mzda (na celá sta nahoru)	= 12 900 Kč
Zdravotní pojištění placené zaměstnancem (4,5 %)	428 Kč
Sociální pojištění placené zaměstnancem (8 %)	760 Kč
Záloha na daň (15 %)	1 935 Kč
Sleva na dani na poplatníka	- 2 070 Kč
Záloha na daň po slevě	= 0 Kč
Čistá mzda	8 312 Kč

Zdroj: (Interní materiály firmy Sponka), vlastní zpracování

Po porovnání tabulky 27 (Tab. 27) a tabulky 29 (Tab. 29) si můžeme všimnout, že si zaměstnanec ABC po zavedení superhrubé mzdy polepšil, protože se mu měsíční čistá mzda zvýšila o 408 Kč, tedy o zálohu na daň, kterou platil v roce 2007. V roce 2008 totiž došlo k výraznému navýšení slevy na poplatníka, díky kterému měl zaměstnanec výslednou daňovou povinnost ve výši 0 Kč, i když se mu zvýšila sazba daně z 12 % v roce 2007 na 15 % v roce 2008 a také došlo k navýšení základu daně.

Další tabulka (Tab. 30) ukazuje, jak se v roce 2008 o mzdách zaměstnance ABC účtovalo.

Tab. 30 Zaúčtování měsíční mzdy zaměstnance ABC v roce 2008

Účetní operace	Kč	účet MD	účet D
Zaúčtování hrubé mzdy	9 500	N - Mzdové náklady	CZ - Zaměstnanci
Zaúčtování zdravotního pojištění placeného zaměstnavatelem	855	N - Zákonné pojištění	CZ - Zúčtování s institucemi SP a ZP
Zaúčtování zdravotního pojištění placeného zaměstnancem	428	CZ - Zaměstnanci	CZ - Zúčtování s institucemi SP a ZP
Zaúčtování sociálního pojištění placeného zaměstnavatelem	2 470	N - Zákonné pojištění	CZ - Zúčtování s institucemi SP a ZP
Zaúčtování sociálního pojištění placeného zaměstnancem	760	CZ - Zaměstnanci	CZ - Zúčtování s institucemi SP a ZP

Zdroj: (Interní materiály firmy Sponka), vlastní zpracování

Jak můžeme vidět v tabulce 28 (Tab. 28) a v tabulce 30 (Tab. 30), ke změně účtování mezd v roce 2008 nedošlo.

Také v roce 2008 firma Sponka zaměstnanci ABC měsíčně přispívala na penzijní připojištění částkou 300 Kč a na životní pojištění částkou 700 Kč, jak měli dohodnuto v pracovní smlouvě.

V roce 2008 došlo ke změně limitů pro osvobození příspěvků zaměstnavatele na penzijní připojištění a životní pojištění zaměstnance. V zákoně o daních z příjmů bylo definováno, že zaměstnanec má od daně osvobozeno pojistné ve výši 24 000 Kč za zdaňovací období, dohromady za penzijní připojištění a životní pojištění. Firma Sponka přispěla zaměstnanci ABC v roce 2008 3 600 Kč na penzijní připojištění a 8 400 Kč na životní pojištění, celkem 12 000 Kč. To znamená, že tyto příspěvky měl zaměstnanec osvobozeny od daně z příjmu.

U zaměstnavatele bylo stanoveno, že pojistné na penzijní připojištění a životní pojištění zaměstnance musí vyplývat z kolektivní smlouvy, vnitřního předpisu, pracovní nebo jiné smlouvy, aby mohlo být uznatelné jako daňový náklad. Jelikož firma Sponka měla placení pojistného dohodnuto se zaměstnancem v pracovní smlouvě, mohla celých 12 000 Kč uplatnit jako daňově uznatelný náklad a snížit si tak základ daně.

5 PROJEKT OPTIMALIZACE DOPADU DAŇOVÝCH ZÁKONŮ NA ÚČETNICTVÍ FIRMY SPONKA

V projektové části navážu na analytickou část a navrhnu firmě Sponka řešení, která by minimalizovala rozdíly mezi účetními a daňovými postupy u vybraných oblastí a také se zaměřím na připravovanou daňovou reformu, která bude mít výrazný dopad na firmu Sponka a na její účetnictví.

5.1 Návrh řešení v oblasti odpisů

V současné době je ve firmě Sponka oblast odpisů značně komplikovaná, jak je patrné z výše vypracované analýzy v kapitole 4.1.3, protože jsou ve firmě rozdílné účetní a daňové odpisy u obou odpisovaných automobilů. Rozdílnost odpisů přináší pro účetní práci navíc, jelikož musí upravit daňový základ, ve kterém se promítnout pouze odpisy daňové a nemůže tak využít účetní výsledek hospodaření. S touto situací souvisí také odložená daň, která je řešena v kapitole 4.1.4. Tato daň vzniká z rozdílů mezi účetními a daňovými odpisy a její výpočet a zaúčtování je opět prací navíc.

Z tohoto důvodu je mým návrhem pro firmu v této oblasti zavedení rovnosti mezi účetními a daňovými odpisy. To znamená, že by firma ve své směrnici změnila pravidla pro výpočet účetních odpisů a stanovila si, že pro veškerý odepisovatelný majetek bude využívat pouze odpisy daňové, které jsou pro jednotlivé odpisové skupiny stanoveny v zákoně o daních z příjmů. Tímto by došlo k usnadnění práce účetní, která by nemusela počítat jak účetní, tak daňové odpisy, ale pouze odpisy daňové. Jako základ daně by pak mohla použít účetní výsledek hospodaření, který by již nemusela upravovat o rozdíl mezi účetními a daňovými odpisy, který vzniká ve firmě v současné době. Také by se nemusela zabývat problematikou odložené daně, která by v případě rovnosti účetních a daňových odpisů nevznikala, a tudíž by se v účetnictví firmy dále neprojevila.

Jelikož jsou automobily, které má v současné době firma Sponka vedeny v účetnictví, účetně téměř odepsány a jejich daňové odpisování končí v tomto roce, tuto změnu bych navrhla pro nově pořízený majetek. Odepsání automobilů by tedy proběhlo, jak je uvedeno v analytické části.

Dopad mého návrhu řešení dále rozeberu na příkladě automobilu, který firma plánuje koupit na konci letošního roku.

5.1.1 Návrh odpisového plánu pro nový automobil

Firma plánuje nákup automobilu Kia Rio Comfort 1,4 CVVT, jehož pořizovací cena je 309 980 Kč, na konci roku 2012. Podle mého návrhu by k odpisování využívala daňové odpisy dané zákonem o daních z příjmů. Jelikož v současné době firma využívá zrychlené daňové odpisy, předpokládám, že zrychleně bude odepisovat také nový automobil.

Podle zákona o daních z příjmů je automobil zařazen do 2. odpisové skupiny a doba jeho odpisování je 5 let.

Při zrychleném odpisování jsou 2. odpisové skupině přiřazeny následující koeficienty pro zrychlené odpisování:

- v prvním roce odpisování je to koeficient 5
- v dalších letech odpisování je to koeficient 6

V prvním roce odpisování je potom odpis stanoven jako podíl vstupní ceny a daného koeficientu pro první rok odpisování a v dalších letech jako podíl dvojnásobku zůstatkové ceny a rozdílu mezi daným koeficientem a počtem let, po které byl majetek odpisován. (Businesscenter.cz, © 1998 – 2012c)

V následující tabulce (Tab. 31) je znázorněn výpočet daňových odpisů, které jsou současně i odpisy účetními. Předpokládám, že se v zákoně o daních z příjmů nebude měnit oblast odpisů, tedy zůstanou zachovány odpisové skupiny, doba odpisování jednotlivých skupin a také koeficienty pro zrychlené odpisování.

Tab. 31 Odpisy automobilu Kia Rio

Rok	Roční odpis	Zůstatková hodnota
2013	$D = PC/5 = 309\,980/5 = 61\,996$	247 984
2014	$D = (2 * 247\,984) / (6 - 1) = 99\,194$	148 790
2015	$D = (2 * 148\,790) / (6 - 2) = 74\,395$	74 395
2016	$D = (2 * 74\,395) / (6 - 3) = 49\,597$	24 798
2017	$D = (2 * 24\,798) / (6 - 4) = 24\,798$	0

Zdroj: vlastní zpracování

kde D je roční odpis

PC je pořizovací cena

Pokud bude automobil zakoupen až na konci roku, tedy v měsíci prosinec, jeho odpisování začne v lednu roku 2013.

V další tabulce (Tab. 32) můžeme vidět zaúčtování odpisů automobilu Kia Rio v jednotlivých letech.

Tab. 32 Zaúčtování odpisů automobilu Kia Rio

Rok	Účetní operace	Kč	účet MD	účet D
2013	Roční účetní odpis automobilu Kia Rio	61 996	N - Odpisy	DM - Oprávky k automobilu Kia Rio
2014	Roční účetní odpis automobilu Kia Rio	99 194	N - Odpisy	DM - Oprávky k automobilu Kia Rio
2015	Roční účetní odpis automobilu Kia Rio	74 395	N - Odpisy	DM - Oprávky k automobilu Kia Rio
2016	Roční účetní odpis automobilu Kia Rio	49 597	N - Odpisy	DM - Oprávky k automobilu Kia Rio
2017	Roční účetní odpis automobilu Kia Rio	24 798	N - Odpisy	DM - Oprávky k automobilu Kia Rio

Zdroj: vlastní zpracování

V účetnictví firmy Sponka se tedy projeví výše vypočítaných odpisů v jednotlivých letech, které jsou odpisy účetními a zároveň i odpisy daňovými. Jelikož jsou tyto odpisy totožné, nemusí docházet k úpravě základu daně o rozdíl mezi účetními a daňovými odpisy, jako je tomu u automobilů, které již firma vlastní. Jako základ daně může být v jednotlivých letech použit účetní výsledek hospodaření (pokud se nebudeme zabývat úpravou o jiné rozdíly mezi účetními a daňovými postupy).

Na následujícím obrázku (Obr. 8) je ukázáno, jak by v účetním programu DUNA, který firma využívá, vypadalo zavedení automobilu do evidence hmotného a nehmotného majetku.

Obr. 8 Karta automobilu Kia Rio v programu DUNA

Evidenze hmotného a nehmotného majetku

Seznam **Karta** Zhodnocení Odpisy Foto Texty

Inventurní číslo: 0005 Pol.sazebníku: ... Třída: ...
 Název: Kia Rio Comfort 1,4 CVVT Odpisová skupina: R2
 Dodavatel: ... Úč.odpis (roční): 0,00 %

Umístění: ... DDM: Středisko: ...
 Uživatel: ... daňové odpisy <= účetní
 Poznámka: ... Vztah k majetku: ...

	Datum	Doklad/způsob	Požizovací cena	Daň.odpisy	Účet.odpisy
Pořízení	15/12/2012		309 980,00		309 980,00
Uvedení do provozu	/ /				
Tech.zhodnocení	/ /				
Vyřazení	/ /				
Oprávky					
Zůstatková cena			309 980,00		309 980,00

Zdroj: DUNA - účetní program firmy

Další obrázek (Obr. 9) znázorňuje odpisování automobilu v jednotlivých letech v programu DUNA.

Obr. 9 Odpisy automobilu Kia Rio v programu DUNA

Evidenze hmotného a nehmotného majetku

Seznam Karta Zhodnocení **Odpisy** Foto Texty

Inv.číslo: 0005 Název: Kia Rio Comfort 1,4 CVVT

Datum	Období	Doklad	Daňové odpisy	Účetní odpisy
31/12/2013		VÚD	61 996,00	61 996,00
31/12/2014		VÚD	99 194,00	99 194,00
31/12/2015		VÚD	74 395,00	74 395,00
31/12/2016		VÚD	49 597,00	49 597,00
31/12/2017		VÚD	24 798,00	24 798,00

přerušit daňové odpisy **Oprávky celkem** 309 980,00 309 980,00
 přerušit účetní odpisy **Počet let odpisování (odpisování ze ZVC)** 0
 uplatněna reinvestice (10% pořiz.ceny) - dne / /

Zdroj: DUNA - účetní program firmy

5.2 Návrh řešení v oblasti opravných položek

V analytické části mé diplomové práce byly řešeny dva případy opravných položek k pohledávkám, na které v této části navážu a navrhu firmě Sponka řešení, které je podle mého názoru pro ni nejlepší.

5.2.1 Opravná položka k nepromlčené pohledávce splatné po 31. 12. 1994

Firma Sponka má v této skupině pohledávku za společností XY ve výši 72 000 Kč s DPH, která byla splatná 6. prosince 2010 a která dosud nebyla uhrazena. Proto k této pohledávce v roce 2011 vytvořila účetní opravnou položku ve výši 28 800 Kč a zákonnou (daňovou) opravnou položku ve výši 14 400 Kč podle zákona o rezervách.

Jelikož pohledávka dosud nebyla zaplacená a firmě se nepodařilo navázat kontakt s dlužníkem, navrhuji, aby firma Sponka podala návrh na zahájení soudního řízení a využila tak možnost vytvoření vyšší zákonné opravné položky k pohledávce za společností XY podle zákona o rezervách. Podle §8a odstavce 2 tohoto zákona je totiž poplatníkovi daně z příjmů umožněno vytvořit po zahájení rozhodčího, soudního nebo správního řízení vyšší opravnou položku než 20 %, kterou firma Sponka vytvořila v roce 2011.

Pokud by během roku 2012 firma Sponka podala návrh na zahájení soudního řízení proti společnosti XY, mohla by na konci účetního období roku 2012 vytvořit opravnou položku k výše zmíněné pohledávce podle §8a odstavce 2 zákona o rezervách ve výši 66 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky, jelikož by od konce doby splatnosti uplynulo 24 měsíců. Tedy navýšit stávající zákonnou opravnou položku o 46 % (66 % minus již vytvořených 20 %).

Zaučtování této opravné položky je znázorněno v následující tabulce (Tab. 33).

Tab. 33 Zaučtování vyšší opravné položky k pohledávce za společností XY

Účetní operace	Kč	účet MD	účet D
Tvorba zákonné opravné položky (66 %)	33 120	N - Změna stavu zákonných opravných položek	OA - Opravná položka k pohledávce - daňová

Zdroj: vlastní zpracování

Protože by ale celková opravná položka k této pohledávce byla vyšší, než je rozvahová hodnota této pohledávky, navrhuji, aby firma snížila účetní opravnou položku vytvořenou

v roce 2011 tak, aby celková opravná položka vedená v účetnictví byla ve výši 100 % rozvahové hodnoty pohledávky za společností XY (Tab. 34).

Tab. 34 Zrušení části účetní opravné položky k pohledávce za společností XY

Účetní operace	Kč	účet MD	účet D
Zrušení účetní opravné položky	4 320	OA - Opravná položka k pohledávce - nedaňová	N - Změna stavu opravných položek

Zdroj: vlastní zpracování

V další tabulce (Tab. 35) můžeme vidět vliv opravné položky na účetní výsledek hospodaření za rok 2012. V tomto případě budu počítat s účetním výsledkem hospodaření před zaúčtováním opravných položek ve výši 500 000 Kč.

Tab. 35 Účetní výsledek hospodaření za rok 2012 ovlivněný OP (XY)

Účetní VH před zaúčtováním opravných položek	500 000 Kč
Zaúčtování zákonné opravné položky	- 33 120 Kč
Zrušení části účetní opravné položky	+ 4 320 Kč
Účetní VH po zaúčtování opravných položek	471 200 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky (Tab. 35) je zřejmé, že zákonná opravná položka k pohledávce za společností XY firmě Sponka sníží účetní výsledek hospodaření, ale zrušení části účetní opravné položky naopak účetní výsledek hospodaření navýší. Díky zákonné opravné položce se základ daně firmy sníží, účetní opravná položka na základ daně vliv nemá, a výsledná daňová povinnost firmy bude tudíž nižší, jak je ukázáno v následující tabulce (Tab. 36).

Tab. 36 Daňová povinnost za rok 2012 ovlivněná OP (XY)

Účetní VH před zdaněním	471 200 Kč
Výdaje (náklady) neuznávané za výdaje (náklady) vynaložené k dosažení, zajištění a udržení příjmů	- 4 320 Kč
Základ daně po úpravě (zaokrouhlen na celá sta dolů)	466 800 Kč
Sazba daně	15%
Daň	70 020 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Vliv opravných položek k pohledávce za společností XY na rozvahu a výkaz zisku a ztrát je znázorněn v tabulkách 37 a 38 (Tab. 37 a Tab. 38).

Tab. 37 Rozvaha za rok 2012 ovlivněná OP (XY)

Položka aktiv	Běžné období		
	Brutto	Korekce	Netto
Pohledávky z obchodních vztahů	72 000	72 000	0

Zdroj: vlastní zpracování

Jak můžeme vidět v tabulce (Tab. 37), netto hodnota pohledávky za společností XY bude po zavedení mých návrhů nulová, což je způsobeno účetní opravnou položkou k této pohledávce, protože daňová opravná položka dosahuje pouze 66 % rozvahové hodnoty pohledávky. Zaúčtováním účetní opravné položky je dosaženo věrného a poctivého obrazu skutečnosti ve firmě, protože firma tím dává najevo svou obavu o splacení této pohledávky dlužníkem.

Tab. 38 Výkaz zisku a ztráty za rok 2012 ovlivněný OP (XY)

Položka výkazu zisku a ztráty	Běžné období
Změna stavu rezerv, opravných položek a komplexních nákladů příštích období	28 800

Zdroj: vlastní zpracování

Pokud firma Sponka zahájením soudního řízení dosáhne svého cíle a pohledávka bude společností XY zaplácena, musí dojít ke zrušení jak účetní, tak daňové (zákonné) opravné položky, která byla k této pohledávce vytvořena. Zaúčtování zrušení opravných položek je znázorněno v následující tabulce (Tab. 39).

Tab. 39 Zrušení opravných položek k pohledávce za společností XY

Účetní operace	Kč	účet MD	účet D
Zrušení účetní opravné položky	24 480	OA - Opravná položka k pohledávce - nedaňová	N - Změna stavu opravných položek
Zrušení zákonné opravné položky	47 520	OA - Opravná položka k pohledávce - daňová	N - Změna stavu zákonných opravných položek

Zdroj: vlastní zpracování

Jelikož opravné položky v letech, kdy byly tvořeny, snižovaly základ daně, po splacení pohledávky musí být v daném roce základ daně o stejnou částku navýšen. Dále bude v daném roce navýšen také účetní výsledek hospodaření, jak lze vidět v tabulce (Tab. 40). Opět vycházím, že účetní výsledek hospodaření je před úpravou 500 000 Kč.

Tab. 40 Účetní výsledek hospodaření po zrušení OP za společností XY

Účetní VH před zaúčtováním opravných položek	500 000 Kč
Zrušení účetní opravné položky	+ 24 480 Kč
Zrušení zákonné opravné položky	+ 47 520 Kč
Účetní VH po zaúčtování opravných položek	572 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Daňová povinnost firmy po zrušení opravných položek je znázorněna v následující tabulce (Tab. 41). Počítám se sazbou daně z příjmů ve výši 15 %.

Tab. 41 Daňová povinnost po zrušení OP za společností XY

Účetní VH před zdaněním	572 000 Kč
Výdaje (náklady) neuznávané za výdaje (náklady) vynaložené k dosažení, zajištění a udržení příjmů	- 24 480 Kč
Základ daně po úpravě (zaokrouhlen na celá sta dolů)	547 500 Kč
Sazba daně	15%
Daň	82 125 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

5.2.2 Opravná položka u pohledávek do 30 000 Kč

Firma Sponka má v této skupině nesplacenou pohledávku za společností AB ve výši 7 080 Kč s DPH, která byla splatná 15. října 2011.

Po mnohých pokusech firmy, se nepodařilo do této chvíle navázat spojení se společností AB, proto firma považuje pohledávku za touto společností za rizikovou a obává se, že nebude zaplacená.

S největší pravděpodobností k zaplacení pohledávky do konce roku 2012 tedy nedojde, proto firmě navrhuji, aby v rámci uzávěrkových prací vytvořila k této pohledávce opravnou položku ve výši 100 % rozvahové hodnoty pohledávky podle § 8c zákona o rezervách, jelikož jsou splněny podmínky pro její tvorbu:

- nejedná se o pohledávku vzniklou za společníky, akcionáři, členy družstev za upsaný vlastní kapitál a o pohledávku mezi spojenými osobami – pohledávka za společností AB totiž vznikla v rámci obchodních vztahů
- rozvahová hodnota pohledávky nepřesáhla 30 000 Kč – pohledávka za společností AB je ve výši 7 080 Kč

- od konce doby splatnosti uplynulo nejméně 12 měsíců – od uplynutí doby splatnosti pohledávky za společností AB by uplynulo na konci roku 2012 více než 14 měsíců
- celková hodnota pohledávek vůči těmto dlužníkovi nepřesáhne za období, za které se podává daňové přiznání 30 000 Kč – firma Sponka má vůči společnosti AB pouze jedinou, výše zmíněnou pohledávku v hodnotě 7 080 Kč

Zaúčtování opravné položky k pohledávce za společností AB je znázorněno v následující tabulce (Tab. 42).

Tab. 42 Zaúčtování zákonné opravné položky k pohledávce za společností AB

Účetní operace	Kč	účet MD	účet D
Tvorba zákonné opravné položky	7 080	N - Změna stavu zákonných opravných položek	OA - Opravná položka k pohledávce - daňová

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky (Tab. 42) je zřejmé, že se opravná položka k pohledávce za společností AB projeví ve firemních nákladech, jako tomu bylo u předchozích opravných položek a ovlivní tak účetní výsledek hospodaření (Tab. 43). Pro názornost budu opět počítat s účetním výsledkem hospodaření před úpravou ve výši 500 000 Kč.

Tab. 43 Účetní výsledek hospodaření za rok 2012 ovlivněný OP (AB)

Účetní VH před zaúčtováním opravných položek	500 000 Kč
Zaúčtování zákonné opravné položky	- 7 080 Kč
Účetní VH po zaúčtování opravných položek	492 920 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Vidíme, že zaúčtováním zákonné (daňové) opravné položky k pohledávce za společností AB dojde ke snížení účetního výsledku hospodaření. Jelikož je tato zákonná opravná položka daňově účinná, tedy uznatelná jako daňový náklad, může být účetní výsledek hospodaření po zaúčtování opravných položek využit jako základ daně (neberu v úvahu jiné úpravy). Výpočet daňové povinnosti je znázorněn dále (Tab. 44).

Tab. 44 Daňová povinnost za rok 2012 ovlivněná OP (AB)

Účetní VH před zdaněním	492 920 Kč
Základ daně po úpravě (zaokrouhlen na celá sta dolů)	492 900 Kč
Sazba daně	15%
Daň	73 935 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Situace, kdy by firma Sponka nevyužila možnosti vytvoření opravné položky k pohledávce, je znázorněna v tabulce 45 (Tab. 45).

Tab. 45 Daňová povinnost za rok 2012 bez využití OP (AB)

Účetní VH před zdaněním	500 000 Kč
Základ daně po úpravě (zaokrouhlen na celá sta dolů)	500 000 Kč
Sazba daně	15%
Daň	75 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

V případě, kdy by firma nevytvořila opravnou položku k pohledávce za společností AB, základ daně by se jí zvýšil, a tudíž by se zvýšila také celková daňová povinnost a to o 1 065 Kč.

Jak by se tvorba opravné položky projevila v rozvaze a výkazu zisku a ztráty za rok 2012 je znázorněno v následujících tabulkách (Tab. 46; Tab. 47).

Tab. 46 Rozvaha za rok 2012 ovlivněná OP (AB)

Položka aktiv	Běžné období		
	Brutto	Korekce	Netto
Pohledávky z obchodních vztahů	7 080	7 080	0

Zdroj: vlastní zpracování

V rozvaze se opravná položka projeví v kolonce Korekce a sníží celkovou hodnotu pohledávky na nulu.

Tab. 47 Výkaz zisku a ztráty za rok 2012 ovlivněný OP (AB)

Položka výkazu zisku a ztráty	Běžné období
Změna stavu rezerv, opravných položek a komplexních nákladů příštích období	7 080

Zdroj: vlastní zpracování

Ve výkazu zisku a ztráty opravná položka také projeví, protože je tvořena do nákladů, které se v něm nachází.

Pokud by například v roce 2013 došlo k zaplacení pohledávky společností AB, musela by firma Sponka vytvořenou opravnou položku k této pohledávce zrušit, jak je znázorněno v následující tabulce (Tab. 48).

Tab. 48 Zrušení opravné položky k pohledávce za společností AB

Účetní operace	Kč	účet MD	účet D
Zrušení zákonné opravné položky	7 080	OA - Opravná položka k pohledávce - daňová	N - Změna stavu zákonných opravných položek

Zdroj: vlastní zpracování

Zrušení opravné položky se projeví v účetním výsledku hospodaření, který se o částku zrušené opravné položky zvýší, jak lze vidět v tabulce 49 (Tab. 49). Pro názornost počítám s účetním výsledkem hospodaření před zaúčtováním opravných položek ve výši 500 000 Kč.

Tab. 49 Účetní výsledek hospodaření po zrušení OP za společností AB

Účetní VH před zaúčtováním opravných položek	500 000 Kč
Zrušení zákonné opravné položky	+ 7 080 Kč
Účetní VH po zaúčtování opravných položek	507 080 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Úprava účetního výsledku hospodaření, který je zároveň základem daně, se projeví také v celkové daňové povinnosti firmy, neboť zvýšení daňové základu znamená také zvýšení daně (Tab. 50).

Tab. 50 Daňová povinnost po zrušení OP za společností AB

Účetní VH před zdaněním	507 080 Kč
Základ daně po úpravě (zaokrouhlen na celá sta dolů)	507 000 Kč
Sazba daně	15%
Daň	76 050 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

5.3 Daňová reforma a její vliv na firmu Sponka

Daňová reforma, která se ve firmě Sponka projeví především změnami sazeb daně z příjmů, dále výpočtem a sazbami sociálního a zdravotního pojištění pro OSVČ a změnami pro zúčtování se zaměstnanci, by měla vejít v platnost od roku 2014.

5.3.1 Změny pro OSVČ

První velkou změnou, kterou daňová reforma přinese, je zvýšení sazby daně z příjmů fyzických osob z 15 % na 20 %.

Dále se změní vyměřovací základ pro výpočet zdravotního a sociálního pojištění, který je v současné době 50 % ze zisku. Nově se zdravotní a sociální pojištění bude počítat ze 100 % zisku. Zároveň se ale změní sazby pojistného, zdravotní pojištění se sníží z 13,5 % na 6,5 % a sociální pojištění z 29,2 % na 6,5 %. (Běhounek, 31. 10. 2011; Vláda České republiky, 11. 4. 2012)

Jak se daňová reforma projeví ve firmě Sponka, uvedu na porovnání výpočtu daně a zdravotního a sociálního pojištění v letech 2012 a 2014. Pro ukázkou budu počítat se ziskem firmy 200 000 Kč.

Výpočet pro rok 2012

Z daňového základu se vypočítá daň před slevou, která činí 30 000 Kč (15 % z 200 000 Kč). Od této daně se odečte sleva na poplatníka, která je pro rok 2012 24 840 Kč. Celková daň z příjmů by tedy byla 5 160 Kč.

Vyměřovací základ pro zdravotní a sociální pojištění je pro rok 2012 50 % ze zisku, tedy 100 000 Kč.

Sazba zdravotního pojištění je 13,5 %, tedy zdravotní pojištění by bylo 13 500 Kč. Jelikož je vyměřovací základ nižší než minimální, musí OSVČ odvést za zdravotní pojištění 20 364 Kč.

Sazba sociálního pojištění je 29,2 % a firma Sponka v tomto případě překročila minimální vyměřovací základ pro výpočet. Tedy za toto pojištění by firma odvedla 29 200 Kč (29,2 % ze 100 000 Kč).

Státu by firma v případě zisku ve výši 200 000 Kč odvedla celkem 54 724 Kč.

Výpočet pro rok 2014

Daň před slevou se v roce 2014 zvýší, jelikož dojde ke zvýšení sazby daně na 20 %. V případě základu daně ve výši 200 000 Kč bude tedy daň před slevou 40 000 Kč. Sleva na poplatníka zůstane ve výši 24 840 Kč (pro poplatníky s příjmy do čtyřnásobku průměrné mzdy). Celková daňová povinnost pro rok 2014 by tedy byla 15 160 Kč.

Vyměřovací základ pro pojistné bude 100 % zisku, tedy v případě firmy 200 000 Kč.

Sazba bude pro zdravotní i sociální pojištění ve výši 6,5 %. Za zdravotní a sociální pojištění by tedy firma Sponka zaplatila 13 000 Kč, celkem 26 000 Kč. Předpokládá se ale, že zůstanou stanoveny minimální platby pojistného. Pro ukázkou budu počítat s minimálními odvody za rok 2012. U zdravotního pojištění to je 20 364 Kč a u sociálního 22 032 Kč.

Celkem by tedy státu firma Sponka při zisku 200 000 Kč po daňové reformě odvedla 57 556 Kč. Což je o 2 832 Kč víc než před zavedením reformy.

Účtování zdravotního a sociálního pojištění

Účtování zdravotního a sociálního pojištění se nezmění a zároveň zůstane toto pojistné pro OSVČ daňově neuznatelným nákladem, neprojeví se tedy v základu daně a neovlivní tak daňovou povinnost. Jediné co se v účetnictví firmy změní, bude výše pojistného, o kterém se bude účtovat.

Zaučtování zdravotního a sociálního pojištění podle mého příkladu za roky 2012 a 2014 je znázorněno v následující tabulce (Tab. 51).

Tab. 51 Zaučtování zdravotního a sociálního pojištění za roky 2012 a 2014

Účetní operace za rok 2012	Kč	účet MD	účet D
Úhrada záloh na ZP	20 364	336	221
Úhrada záloh na SP	29 200	336	221
Povinnost odvodu pojistného	xXx	526	336
Účetní operace za rok 2014			
Úhrada záloh na ZP	20 364	336	221
Úhrada záloh na SP	22 032	336	221
Povinnost odvodu pojistného	xXx	526	336

Zdroj: vlastní zpracování

kde účet 336 je OA/CZ – Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění

účet 221 je OA – Bankovní účty

účet 526 je N – Sociální náklady individuálního podnikatele

Skutečná povinnost odvodu je zatím neznámou částkou, protože její výše se zjišťuje z přehledu pojistného, který je zasílán zdravotní pojišťovnou a Českou správou sociálního zabezpečení. Podle skutečné výše se zjistí, zda má firma na pojistném přeplatek nebo nedoplatek, o kterém se účtuje v následujícím účetním období.

Návrh řešení v této oblasti

V souvislosti s daňovou reformou v oblasti změn pro OSVČ bych firmě doporučila, aby bedlivě sledovala legislativní změny, ke kterým neustále ze strany vlády dochází. Například, během psaní mé diplomové práce vláda schválila zvýšení sazby daně z příjmů fyzických osob na 20 % namísto již dříve schválených 19 %. Sledování změn, které účetnictví a daňovou povinnost ve firmě Sponka ovlivní, je důležité, aby bylo postupováno v souladu se zákony.

Dále dojde ke změně výpočtu starobního důchodu, který se dosud počítal z vyměřovacího základu a nově se bude počítat ze skutečně odvedených peněz. Pokud si tedy OSVČ bude platit jen minimální sazbu sociálního pojištění, získá podle ministra Kalouska při příjmu 30 000 Kč starobní důchod zhruba pětkrát nižší než zaměstnanec se stejným příjmem. (Hovorka, 21. 3. 2011) Proto by firma Sponka, potažmo přímo Jiří Čaník, měl zvážit, kolik bude na sociální pojištění odvádět. Otázkou ale také je, zda v budoucnosti bude mít stát peníze na vyplácení důchodů a zda tedy Jiří Čaník starobní důchod dostane ve výši odpovídající jeho odvodům. Alternativou pak může být platba minimálního sociálního pojištění a vlastní spoření. Zde bych panu Čaníkovi navrhla, aby využíval penzijního připojištění, které je daňově zvýhodněno a kde stát poskytuje příspěvky. Při platbě 1 500 Kč měsíčně, o které by například navýšil odvod sociálního pojištění, které ale není daňově uznatelné, získá v roce 2014 u penzijního připojištění nejvyšší státní příspěvek 230 Kč a bude také maximalizovat daňové zvýhodnění podle § 15 odstavce 13 zákona č. 586/1992 Sb., kdy dojde ke snížení základu daně o 12 000 Kč. V roce 2014 by tak na dani ušetřil 2 400 Kč (20 % z 12 000 Kč).

5.3.2 Změny pro zúčtování se zaměstnanci

Daňová reforma přinese také změny v oblasti zúčtování se zaměstnanci.

Hlavní změnou je zrušení výpočtu mzdy zaměstnanců pomocí superhrubé mzdy. Základem daně ze závislé činnosti bude hrubá mzda. Další změnou bude zvýšení sazby pojistného na zdravotní pojištění ze 4,5 % na 6,5 %, tedy na stejnou výši sazby jako u pojistného na sociální zabezpečení. (Běhounek, 31. 10. 2011)

U zúčtování se zaměstnanci se projeví také již výše zmíněné zvýšení sazby daně z příjmů fyzických osob z 15 % na 20 %. Zachováno zůstává daňové zvýhodnění u závodního stravování, které mělo být nahrazeno tzv. zaměstnaneckým paušálem ve výši 3 000 Kč ročně, který měl měsíčně snižovat daňovou povinnost zaměstnance o 250 Kč. (Vláda České republiky, 11. 4. 2012)

Stejně také zůstává osvobození příspěvku zaměstnavatele na penzijní připojištění a soukromé životní pojištění. (Běhounek, 31. 10. 2011)

Podle daňové reformy se změní také odvody zaměstnavatele, které se sníží z 34 % (25 % sociální pojištění, 9 % zdravotní pojištění) na 32,4 %, čímž má dojít k podpoře zaměstnanosti. Nynější odvody se spojí do jednotného odvodu z mezd na veřejná pojištění. (Informační centrum vlády, (c) 2012)

Výpočet čisté mzdy v roce 2014

Výpočet čisté mzdy v roce 2014 podle chystaných změn ukáží na příkladu zaměstnance ABC jako v analytické části mé diplomové práce. Tento zaměstnanec nevyužívá daňové zvýhodnění na dítě a výše jeho hrubé mzdy byla smluvně dohodnuta ve výši 9 500 Kč.

Tab. 52 Výpočet měsíční čisté mzdy zaměstnance ABC v roce 2014

Hrubá mzda	9 500 Kč
Zdravotní pojištění (6,5 %)	618 Kč
Sociální pojištění (6,5 %)	618 Kč
Základ pro výpočet zálohy (na celá sta nahoru)	9 500 Kč
Záloha na daň (20 %)	1 900 Kč
Sleva na dani na poplatníka	- 2 070 Kč
Záloha na daň po slevě	= 0 Kč
Čistá mzda	8 264 Kč
Zákonné pojištění placené zaměstnavatelem (32,4 %)	3 078 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky (Tab. 52) můžeme vidět, že výpočet čisté mzdy v roce 2014 se bude lišit od jejího výpočtu v roce 2007, který byl znázorněn v kapitole 4. 5. 1, kdy základem daně byl rozdíl mezi hrubou mzdou a sociálním a zdravotním pojištěním placeným zaměstnancem a také bude základ daně jiný než v letech 2008 – 2013, kdy jím byla superhrubá mzda. V roce 2014 je základem daně přímo hrubá mzda zaměstnance. Při výši hrubé mzdy 9 500 Kč se zaměstnanec nedotkne navýšení sazby daně z příjmů fyzických osob z 15 % na 20 %, protože díky slevě na poplatníka bude celková daňová povinnost zaměstnance nulová.

Zaúčtování mzdy zaměstnance v roce 2014 je znázorněno v následující tabulce (Tab. 53). V účetnictví se neprojeví účtování zálohy na daň, protože tato záloha vyšla při výpočtu čisté mzdy zaměstnance nulová.

Tab. 53 Zaúčtování měsíční mzdy zaměstnance ABC v roce 2014

Účetní operace	Kč	účet MD	účet D
Zaúčtování hrubé mzdy	9 500	N - Mzdové náklady	CZ - Zaměstnanci
Zaúčtování zdravotního pojištění	618	CZ - Zaměstnanci	CZ - Zúčtování s institucemi SP a ZP
Zaúčtování sociálního pojištění	618	CZ - Zaměstnanci	CZ - Zúčtování s institucemi SP a ZP
Zaúčtování zákonného pojištění placeného zaměstnavatelem	3 078	N - Zákonné pojištění	CZ - Zúčtování s institucemi SP a ZP

Zdroj: vlastní zpracování

Vycházím z předpokladu, že v roce 2014 bude firma Sponka zaměstnanci ABC měsíčně přispívat na penzijní připojištění částkou 300 Kč a na životní pojištění částkou 700 Kč, jak bylo již dříve dohodnuto v pracovní smlouvě.

Roční pojistné na penzijní připojištění a životní pojištění, které zaměstnavatel za zaměstnance odvede, by tedy bylo 12 000 Kč. Pokud nedojde ke změně limitů pro osvobození těchto příspěvků, zaměstnanec by měl příspěvky osvobozeny od daně z příjmů (až do výše 24 000 Kč ročně) a zaměstnavatel by mohl celých 12 000 Kč uplatnit jako daňově uznatelný náklad a snížit si tak základ daně, protože platba příspěvků na penzijní připojištění a životní pojištění zaměstnance vyplývá z pracovní smlouvy.

Návrh řešení v této oblasti

Firma plánuje v roce 2014 zvýšení mzdy a/nebo příspěvků na penzijní připojištění a životní pojištění zaměstnance ABC o 2 000 Kč měsíčně. Proto v této části navrhnu firmě řešení, které pro ni bude, podle mého názoru, z daňového pohledu nejvýhodnější.

Tab. 54 Porovnání čisté mzdy zaměstnance ABC po jejím zvýšení v roce 2014

Hrubá mzda	11 500 Kč	10 500 Kč
Zdravotní pojištění (6,5 %)	748 Kč	683 Kč
Sociální pojištění (6,5 %)	748 Kč	683 Kč
Základ pro výpočet zálohy (na celá sta nahoru)	11 500 Kč	10 500 Kč
Záloha na daň (20 %)	2 300 Kč	2 100 Kč
Sleva na dani na poplatníka	2 070 Kč	2 070 Kč
Záloha na daň po slevě	230 Kč	30 Kč
Čistá mzda	9 774 Kč	9 104 Kč
Zákonné pojištění placené zaměstnavatelem (32,4 %)	3 726 Kč	3 402 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Hrubá mzda ve výši 10 500 Kč, kdy dojde k navýšení hrubé mzdy o 1 000 Kč a navýšení příspěvků zaměstnavatele na pojištění také o 1 000 Kč, byla vybrána záměrně, protože v tomto případě bude zaměstnavatel připlácet zaměstnanci na penzijní připojištění a životní pojištění celkem 2 000 Kč měsíčně, ročně tedy 24 000 Kč, což je limit pro osvobození těchto příspěvků od daně z příjmů pro zaměstnance. Hrubá mzda ve výši 11 500 Kč znamená, že firma bude přispívat zaměstnanci původních 1 000 Kč na penzijní připojištění a životní pojištění a o 2 000 Kč se mu zvýší hrubá mzda.

V případě, kdy by celá částka (2 000 Kč) byla využita na zvýšení hrubé mzdy zaměstnance, došlo by k růstu čisté mzdy o 1 510 Kč oproti mzdě původní (9 500 Kč). Státu by zaměstnanec odvedl měsíčně celkem 1 726 Kč (zdravotní a sociální pojištění a záloha na daň). Do daňově uznatelných nákladů firmy by pak vstoupila částka 16 226 Kč (mzdové náklady, zákonné pojištění placené zaměstnavatelem a příspěvky na penzijní připojištění a životní pojištění).

Pokud by došlo ke zvýšení hrubé mzdy o 1 000 Kč a zvýšení příspěvků zaměstnavatele na penzijní připojištění a životní pojištění o 1 000 Kč, tedy celkem na 2 000 Kč, čistá mzda by se zaměstnanci zvýšila o 840 Kč oproti původní situaci, kdy by hrubá mzda byla jen 9 500

Kč. Státu by pak zaměstnanec měsíčně odvedl 1 396 Kč (zdravotní a sociální pojištění a záloha na daň). Do daňově uznatelných nákladů firmy by pak vstoupila částka 15 902 Kč (mzdové náklady, zákonné pojištění placené zaměstnavatelem a příspěvky na penzijní připojištění a životní pojištění).

Z pohledu firmy by bylo výhodnější celou částku (2 000 Kč) využít na zvýšení hrubé mzdy zaměstnance, protože v tomto případě se jí daňově uznatelné náklady navýší o 16 226 Kč měsíčně, to je o 324 Kč měsíčně (3 888 Kč ročně) více než v případě, kdy by zaměstnanci navýšila hrubou mzdu o 1 000 Kč a zbylých 1 000 Kč mu přispěla na penzijní připojištění a životní pojištění.

5.4 Shrnutí projektové části

V oblasti odpisů jsem firmě Sponka navrhla, aby ve vnitřní podnikové směrnici změnila pravidla pro výpočet odpisů z metody SYD na výpočet zrychlených odpisů podle zákona o daních z příjmů. Přínosem této změny bude méně práce pro účetní v této oblasti, protože dosud musela počítat jak odpisy účetní, tak odpisy daňové. Po zavedení mého návrhu, již bude počítat pouze odpisy daňové a nebude muset upravovat základ daně o rozdíl mezi účetními a daňovými odpisy. Také se nebude muset zabývat odloženou daní, která vzniká z tohoto rozdílu.

Do skupiny Opravná položka k neprohlášené pohledávce splatné po 31. 12. 1994 patří ve firmě Sponka pohledávka za společností XY, ke které firma v roce 2011 vytvořila zákonnou (daňovou) opravnou položku ve výši 20 % rozvahové hodnoty pohledávky. U této pohledávky jsem firmě navrhla, aby podala návrh na zahájení soudního řízení se společností XY, protože v tomto případě dojde v roce 2012 k navýšení zákonné opravné položky na 66 % rozvahové hodnoty pohledávky. Tím se firmě Sponka sníží základ daně, protože zákonná opravná položka je daňově uznatelným nákladem a bude tak platit nižší daň za rok 2012. Přínosem také bude zvýšení šancí na zaplacení pohledávky. Dále jsem firmě navrhla, aby v případě nesplacení pohledávky za společností AB do konce roku 2012, vytvořila k této pohledávce opravnou položku podle § 8c zákona o rezervách, kdy může být opravná položka vytvořena až do výše 100 % rozvahové hodnoty pohledávky. Tím opět dojde ke snížení základu daně a tudíž i daňové povinnosti.

Dále jsem se zabývala vlivem připravované daňové reformy na firmu Sponka. Tato reforma přináší několik změn pro OSVČ. Mezi tyto změny patří především zvýšení daně z příjmů fyzických osob z 15 % na 20 %, dále změna vyměřovacího základu pro výpočet sociálního a zdravotního pojištění a také sjednocení sazeb sociálního a zdravotního pojištění ve výši 6,5 %. Výrazně se u OSVČ projeví snížení sazby na sociální pojištění, protože při minimální platbě tohoto pojištění, bude mít v budoucnu nárok na velmi nízký starobní důchod. Proto jsem v projektové části zvažovala možnosti, které Jiří Čaník jako OSVČ má a navrhla mu využívat penzijní připojištění, na které stát přispívá a které mu sníží základ daně.

Daňová reforma také ovlivní zúčtování se zaměstnanci, kde je nejvýraznější změnou změna základu daně. Daň se nově bude počítat z hrubé mzdy zaměstnance. V této oblasti firma řešila problém, zda má zaměstnanci zvýšit hrubou mzdu nebo navýšit příspěvky na penzijní připojištění a životní pojištění, případně obojí zkombinovat. Zde jsem firmě navrhla, aby zaměstnanci o celou částku zvýšila hrubou mzdu, protože tak firma dosáhne nejvýraznější úspory na dani díky navýšení daňově uznatelných nákladů.

ZÁVĚR

Cílem mé diplomové práce bylo navrhnout firmě Sponka řešení, která povedou k optimalizaci dopadu daňových zákonů na její účetnictví.

V teoretické části jsem provedla průzkum literárních pramenů a zpracovala teoretické poznatky týkající se účetnictví a daňové problematiky. V oblasti účetnictví jsem se zaměřila na jeho cíl, předmět a funkce. Dále jsou přiblíženy účetní jednotky, uživatelé účetnictví, účetní zásady a právní úprava účetnictví v České republice. U daní jsem se zabývala jejich tříděním, funkcí, daňovými zásadami a daňovou soustavou v České republice. Tuto část jsem vypracovala pomocí odborných monografií a internetových zdrojů.

V praktické části jsem nejprve charakterizovala firmu Sponka, její historii a hlavní produkty. Dále jsem provedla analýzu hlavních rozdílů mezi účetními a daňovými postupy u vybraných oblastí, které ovlivňují účetnictví firmy Sponka. Mezi tyto oblasti patří účetní a daňové odpisy a s nimi související odložená daň, účetní a daňové opravné položky, daňově uznatelné a neuznatelné náklady, zdravotní a sociální pojištění u OSVČ a zúčtování se zaměstnanci. Z analýzy vyplynulo, že ve firmě jsou účetní odpisy v jiné výši než odpisy daňové a firma tak musí upravovat základ daně o tento rozdíl. Dále jsem zjistila, že výrazný dopad na účetnictví firmy Sponka měla daňová reforma, která vstoupila v platnost 1. 1. 2008, kdy se odvody na zdravotní a sociální pojištění pro OSVČ staly daňově neuznatelným nákladem a změnilo se jejich účtování. Kvůli této změně se tak firmě navýšil základ daně a tudíž i celková daňová povinnost. Další změnou, kterou tato reforma přinesla, byla změna základu daně u zaměstnanců. Do roku 2008 byla daň počítána z rozdílu hrubé mzdy a odvodů na zdravotní a sociální pojištění placené zaměstnancem, od roku 2008 pak pomocí tzv. superhrubé mzdy. V roce 2008 také došlo ke změně limitů pro osvobození příspěvků zaměstnavatele, které byly poskytovány zaměstnancům na jejich soukromé životní pojištění a penzijní připojištění. Podkladem k této části byly interní materiály firmy, odborné monografie a internetové zdroje.

V projektové části mé diplomové práce jsem navrhla řešení, která podle mého názoru povedou k minimalizaci rozdílů mezi účetními a daňovými postupy u analyzovaných oblastí. V oblasti odpisů to je změna ve vnitropodnikové směrnici, kdy budou pro odepisování majetku využívány pouze daňové odpisy, což usnadní práci účetní. U opravných položek jsem firmě navrhla, aby využila možnosti vyplývající ze zákona o rezervách a u pohledávky za

společností XY podala návrh na soudní řízení, čímž by navýšila tvorbu daňově uznatelné opravné položky. Dále jsem se zabývala možností vytvoření zákonné opravné položky k pohledávce za společností AB. V projektu jsem také řešila vliv připravované daňové reformy na účetnictví firmy Sponka. Tato reforma přinese změny v oblasti sociálního a zdravotního pojištění u OSVČ, pro které se změní vyměřovací základ a sazby, a změny v oblasti zúčtování se zaměstnanci, u nichž se ruší základ daně v podobě superhrubé mzdy, který bude nahrazen mzdou hrubou.

Tato práce pro mě byla velmi přínosná, jelikož jsem měla možnost zjistit, jak účetnictví v praxi funguje a jak je ve firmě řešena daňová problematika. Věřím, že práce byla přínosná taktéž pro firmu Sponka, která zvaží má navrhovaná řešení daných problémů. Myslím si, že cíl, který jsem si na začátku práce vytyčila, byl splněn.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Akademické práce:

ČANÍKOVÁ, Sabina, 2010. *Analýza struktury odběratelů a klasifikace jejich požadavků ve Sponce*. Zlín. Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati, Fakulta managementu a ekonomiky, Ústav ekonomie. Vedoucí bakalářské práce Zuzana Dohnalová.

Monografie:

BARTKOVÁ, Hana et al., 2008. *Úvod do účetnictví*. Ostrava: VŠB - Technická univerzita Ostrava. ISBN 978-80-248-1815-3.

HINKE, Jana a Dana BÁRKOVÁ, 2010. *Účetnictví 1: základní kurz*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3384-5.

HRUŠKA, Vladimír, 2010. *Účetnictví ve zjednodušeném rozsahu pro podnikatele*. Praha: Vox. ISBN 978-808-6324-852.

JANHUBA, Miloslav, 2010. *Teorie účetnictví: (výběr z problematiky)*. Praha: Oeconomica. ISBN 978-80-245-1662-2.

KUBÁTOVÁ, Květa, 2010. *Daňová teorie a politika*. 5. aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika. ISBN 978-80-7357-574-8.

LANDA, Martin, 2008. *Základy účetnictví*. Ostrava: Key Publishing. ISBN 978-80-87071-86-1.

MÜLLEROVÁ, Libuše, 2005. *Účetnictví podnikatelů: fyzické osoby: obchodní společnosti*. Praha: Oeconomica. ISBN 80-245-0860-5.

MÜLLEROVÁ, Libuše, 2010. *Daně v účetnictví: sbírka testů a případových studií*. Praha: Oeconomica. ISBN 978-802-4516-714.

MÜLLEROVÁ, Libuše, 2011. *Účetnictví podnikatelů*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Oeconomica. ISBN 978-80-245-1747-6.

PASEKOVÁ, Marie, 2008. *Finanční účetnictví: Studijní pomůcka pro distanční studium*. 2. upravené vydání. Zlín: Univerzita Tomáše Bati. ISBN 978-80-7318-735-4.

PASEKOVÁ, Marie a Milana OTRUSINOVÁ, 2008. *Základy účetnictví: Studijní pomůcka pro distanční studium*. 4. upravené vydání. Zlín: Univerzita Tomáše Bati. ISBN 978-80-7318-669-2.

PILÁTOVÁ, Jana a Jaroslav RICHTER, 2011. *Pohledávky a jejich řešení v podnikové praxi*. 2. vyd. Olomouc: ANAG. ISBN 978-80-7263-678-5.

STROUHAL, Jiří et al., 2011. *Účetnictví 2011: velká kniha příkladů*. Brno: Computer Press. ISBN 978-80-251-3389-7.

ŠIROKÝ, Jan et al., 2008. *Daňové teorie: s praktickou aplikací*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-005-8.

Internetové zdroje:

BĚHOUNEK, Pavel. Daňová reforma 2013. In: *Daňáři online* [online]. 31. 10. 2011 [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d35829v45525-danova-reforma-2013/>.

České účetní standardy pro podnikatele: Český účetní standard pro podnikatele č. 003 Odložená daň. *Businesscenter.cz* [online]. © 1998 – 2012a [cit. 2012-03-19]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/finance/ucetnictvi/ceske-ucetni-standardy/podnikatele/003.aspx>.

Daňová reforma. *Informační centrum vlády* [online]. (c) 2012 [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://icv.vlada.cz/cz/danova-reforma/>.

Daňově uznatelné a neuznatelné výdaje (náklady). *APOGEO* [online]. © 2006 – 2012 [cit. 2012-03-30]. Dostupné z: <http://www.apogeo.cz/aktuality/danove-uznatelne-a-neuznatelne-vydaje-naklady-724/>.

GOLA, Petr. Minimální zdravotní pojištění podraží. In: *Měšec.cz* [online]. 17. 12. 2007 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.mesec.cz/clanky/minimalni-zdravotni-pojisteni-podrazi/>.

HOVORKA, Jiří. Daňová reforma v roce 2012: zdražení i úspory pro běžné lidi (výpočty). In: *Spočti důchod.cz* [online]. 21. 3. 2011 [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://spoctiduchod.mesec.cz/clanky/danova-reforma-v-roce-2012-zdrazeni-i-uspory-pro-bezne-lidi/>.

O firmě. *Sponka* [online]. 2004a [cit. 2012-03-13]. Dostupné z: <http://www.sponka.cz/cz/13-o-firme.html>.

ONDROVÁ, Elena. Výpočet mzdy v kostce. In: *Finance.cz* [online]. 17. 1. 2008 [cit. 2012-04-03]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/145712-vypocet-mzdy-v-kostce/>.

Opravné položky k pohledávkám. *AZ data účetnictví* [online]. 11. 3. 2010 [cit. 2012-03-27]. Dostupné z: <http://www.az-data.cz/clanky/opravne-polozky-k-pohledavkam>.

Přenašeč. *Sponka* [online]. 2004b [cit. 2012-03-13]. Dostupné z: <http://www.sponka.cz/cz/3-prenasec.html>.

Sazba daně. *Sagit: nakladatelství ekonomické a právní literatury Ostrava* [online]. 1. 5. 2004a [cit. 2012-03-07]. Dostupné z: http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?sn=y&hledany=sazba+dan%EC&cd=157&typ=r&levelid=da_417.htm.

Sociální zabezpečení 2007. *Businesscenter.cz* [online]. © 1998 – 2012b [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/urady/social/socialni-zabezpeceni-brozura-2007.aspx>.

SOUKUPOVÁ, Klára. Vše, co chcete vědět o sociálním pojištění pro OSVČ. In: *Podnikatel.cz* [online]. 21. 3. 2008 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/vse-o-socialnim-pojisteni-pro-osvc/>.

SOUKUPOVÁ, Klára. Odložená daň nemá vliv na placení daně z příjmů. In: *Podnikatel.cz* [online]. 14. 4. 2009 [cit. 2012-03-19]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/odlozena-dan-nema-vliv-na-placeni-dane-z-prijmu/>.

SPIILKA, Jan. Zvýšení minimální mzdy pro rok 2007 a jeho důsledky. In: *Měšec.cz* [online]. 2. 1. 2007 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.mesec.cz/clanky/zvyseni-minimalni-mzdy-pro-rok-2007-a-jeho-dusledky/>.

Spona MIRON 1. *Sponka* [online]. 2004c [cit. 2012-03-13]. Dostupné z: <http://www.sponka.cz/cz/1-spona-miron-1.html>.

Spona MIRON 2. *Sponka* [online]. 2005 [cit. 2012-03-13]. Dostupné z: <http://www.sponka.cz/cz/2-spona-miron-2.html>.

Třídění daní. *Sagit: nakladatelství ekonomické a právní literatury Ostrava* [online]. 1.5.2004b [cit. 2012-03-07]. Dostupné z: http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=157&typ=r&levelid=da_490.htm.

Úsporná opatření vlády pro roky 2013 až 2015. In: *Vláda České republiky* [online]. 11. 4. 2012 [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/usporna-opatreni-vlady-pro-roky-2013-az-2015-94630/>.

Zákon o daních z příjmů. *Businesscenter.cz* [online]. © 1998 – 2012c [cit. 2012-03-30]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/dprij/cast3.aspx>.

Zákon o účetnictví. *Businesscenter.cz* [online]. © 1998 – 2012d [cit. 2012-02-28]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/ucto/cast1.aspx>.

ZEMÁNEK, Josef. Sociální pojištění OSVČ. In: *Euroekonom.cz* [online]. 6. 2. 2012a [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.euroekonom.cz/podnikani-socialni-pojisteni.php>.

ZEMÁNEK, Josef. Zdravotní pojištění OSVČ. In: *Euroekonom.cz* [online]. 6. 2. 2012b [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.euroekonom.cz/podnikani-zdravotni-pojisteni.php>.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

apod.	a podobně
atd.	a tak dále
CZ	cizí zdroje
č.	číslo
DIČ	daňové identifikační číslo
DM	dlouhodobý majetek
DPH	daň z přidané hodnoty
EU	Evropská unie
IČO	identifikační číslo organizace
l	litr
m ²	metr čtverečný
N	náklady
OA	oběžná aktiva
Obr.	obrázek
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)
OP	opravná položka
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
Tab.	tabulka
tzv.	takzvaný
účet D	účet Dal
účet MD	účet Má dáti
V	výnosy
VH	výsledek hospodaření

VK	vlastní kapitál
s.	strana
Sb.	Sbírky
SP	sociální pojištění
s.r.o.	společnost s ručením omezeným
ZP	zdravotní pojištění

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obr. 1 Schéma typů účetních jednotek.....</i>	13
<i>Obr. 2 Hierarchie účetní regulace.....</i>	21
<i>Obr. 3 Daňový systém v ČR.....</i>	30
<i>Obr. 4 Logo firmy Sponka.....</i>	33
<i>Obr. 5 Archivační spona MIRON 1.....</i>	35
<i>Obr. 6 Archivační spona MIRON 2.....</i>	36
<i>Obr. 7 Trubičkový přenašeč.....</i>	37
<i>Obr. 8 Karta automobilu Kia Rio v programu DUNA.....</i>	66
<i>Obr. 9 Odpisy automobilu Kia Rio v programu DUNA.....</i>	66

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1 Účetní odpisy automobilu Superb 2,5 TDi</i>	40
<i>Tab. 2 Odpisový plán automobilu Superb 2,5 TDi</i>	41
<i>Tab. 3 Účtování odpisů k automobilu Superb 2,5 TDi</i>	41
<i>Tab. 4 Daňové odpisy automobilu Superb 2,5 TDi.....</i>	42
<i>Tab. 5 Účetní odpisy automobilu Superb 1,9 TDi</i>	43
<i>Tab. 6 Odpisový plán automobilu Superb 1,9 TDi</i>	43
<i>Tab. 7 Účtování odpisů k automobilu Superb 1,9 TDi</i>	44
<i>Tab. 8 Daňové odpisy automobilu Superb 1,9 TDi.....</i>	44
<i>Tab. 9 Celkové roční účetní a daňové odpisy</i>	45
<i>Tab. 10 Výpočet odložené daně v jednotlivých letech.....</i>	46
<i>Tab. 11 Účtování o odložené dani v jednotlivých letech</i>	47
<i>Tab. 12 Zaúčtování pohledávky za společností XY.....</i>	49
<i>Tab. 13 Zaúčtování opravné položky k pohledávce za společností XY.....</i>	49
<i>Tab. 14 Účetní výsledek hospodaření za rok 2011</i>	50
<i>Tab. 15 Daňová povinnost za rok 2011</i>	50
<i>Tab. 16 Daňová povinnost za rok 2011 bez opravné položky.....</i>	50
<i>Tab. 17 Rozvaha za rok 2011.....</i>	51
<i>Tab. 18 Výkaz zisku a ztráty za rok 2011</i>	51
<i>Tab. 19 Zaúčtování pohledávky za společností AB.....</i>	51
<i>Tab. 20 Zaúčtování opravné položky k pohledávce za společností AB.....</i>	52
<i>Tab. 21 Sociální a zdravotní pojištění za rok 2007</i>	55
<i>Tab. 22 Zaúčtování zdravotního a sociálního pojištění v roce 2007.....</i>	56
<i>Tab. 23 Výpočet daňové povinnosti za rok 2007</i>	56
<i>Tab. 24 Sociální a zdravotní pojištění za rok 2008</i>	57
<i>Tab. 25 Zaúčtování zdravotního a sociálního pojištění v roce 2008.....</i>	57
<i>Tab. 26 Výpočet daňové povinnosti za rok 2008</i>	58
<i>Tab. 27 Výpočet měsíční čisté mzdy zaměstnance ABC v roce 2007.....</i>	59
<i>Tab. 28 Zaúčtování měsíční mzdy zaměstnance ABC v roce 2007</i>	60
<i>Tab. 29 Výpočet měsíční čisté mzdy zaměstnance ABC v roce 2008.....</i>	61
<i>Tab. 30 Zaúčtování měsíční mzdy zaměstnance ABC v roce 2008</i>	61
<i>Tab. 31 Odpisy automobilu Kia Rio</i>	64

<i>Tab. 32</i>	<i>Zaučtování odpisů automobilu Kia Rio</i>	<i>65</i>
<i>Tab. 33</i>	<i>Zaučtování vyšší opravné položky k pohledávce za společností XY</i>	<i>67</i>
<i>Tab. 34</i>	<i>Zrušení části účetní opravné položky k pohledávce za společností XY</i>	<i>68</i>
<i>Tab. 35</i>	<i>Účetní výsledek hospodaření za rok 2012 ovlivněný OP (XY)</i>	<i>68</i>
<i>Tab. 36</i>	<i>Daňová povinnost za rok 2012 ovlivněná OP (XY)</i>	<i>68</i>
<i>Tab. 37</i>	<i>Rozvaha za rok 2012 ovlivněná OP (XY)</i>	<i>69</i>
<i>Tab. 38</i>	<i>Výkaz zisku a ztráty za rok 2012 ovlivněný OP (XY).....</i>	<i>69</i>
<i>Tab. 39</i>	<i>Zrušení opravných položek k pohledávce za společností XY.....</i>	<i>69</i>
<i>Tab. 40</i>	<i>Účetní výsledek hospodaření po zrušení OP za společností XY</i>	<i>70</i>
<i>Tab. 41</i>	<i>Daňová povinnost po zrušení OP za společností XY.....</i>	<i>70</i>
<i>Tab. 42</i>	<i>Zaučtování zákonné opravné položky k pohledávce za společností AB</i>	<i>71</i>
<i>Tab. 43</i>	<i>Účetní výsledek hospodaření za rok 2012 ovlivněný OP (AB)</i>	<i>71</i>
<i>Tab. 44</i>	<i>Daňová povinnost za rok 2012 ovlivněná OP (AB).....</i>	<i>72</i>
<i>Tab. 45</i>	<i>Daňová povinnost za rok 2012 bez využití OP (AB).....</i>	<i>72</i>
<i>Tab. 46</i>	<i>Rozvaha za rok 2012 ovlivněná OP (AB)</i>	<i>72</i>
<i>Tab. 47</i>	<i>Výkaz zisku a ztráty za rok 2012 ovlivněný OP (AB).....</i>	<i>72</i>
<i>Tab. 48</i>	<i>Zrušení opravné položky k pohledávce za společností AB</i>	<i>73</i>
<i>Tab. 49</i>	<i>Účetní výsledek hospodaření po zrušení OP za společností AB.....</i>	<i>73</i>
<i>Tab. 50</i>	<i>Daňová povinnost po zrušení OP za společností AB.....</i>	<i>73</i>
<i>Tab. 51</i>	<i>Zaučtování zdravotního a sociálního pojištění za roky 2012 a 2014</i>	<i>75</i>
<i>Tab. 52</i>	<i>Výpočet měsíční čisté mzdy zaměstnance ABC v roce 2014.....</i>	<i>77</i>
<i>Tab. 53</i>	<i>Zaučtování měsíční mzdy zaměstnance ABC v roce 2014</i>	<i>78</i>
<i>Tab. 54</i>	<i>Porovnání čisté mzdy zaměstnance ABC po jejím zvýšení v roce 2014</i>	<i>79</i>